

یادalamن و الامان

رمزنگاری متقارن

توسط: حمید رضا شهریاری

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

دانشکده مهندسی کامپیوتر و فناوری اطلاعات

<http://ceit.aut.ac.ir./~shahriari>

فهرست مطالب

- تعاریف
- رمزهای کلاسیک
- الگوریتمهای رمزهای متقارن و رمزهای قطعه ای
- استانداردهای رمزگذاری آمریکا
- الگوریتمهای دیگر رمزنگاری
- استفاده از رمزهای قطعه ای
- مدهای کاری رمزهای قطعه ای
- واژه نامه

فهرست مطالب

-
- تعاریف
 - رمزهای کلاسیک
 - الگوریتمهای رمزهای متقارن و رمزهای قطعه ای
 - استانداردهای رمزگذاری آمریکا
 - الگوریتمهای دیگر رمزنگاری
 - استفاده از رمزهای قطعه ای
 - مدهای کاری رمزهای قطعه ای
 - واژه نامه
-

تعاريف

- plaintext - **the original message**
 - ciphertext - **the coded message**
 - cipher - **algorithm for transforming plaintext to ciphertext**
 - key - **info used in cipher known only to sender/receiver**
 - encipher (encrypt) - **converting plaintext to ciphertext**
 - decipher (decrypt) - **recovering ciphertext from plaintext**
 - cryptography - **study of encryption principles/methods**
 - cryptanalysis (codebreaking) - **the study of principles/methods of deciphering ciphertext without knowing key**
 - cryptology - **the field of both cryptography and cryptanalysis**
-

رمزنگاری متقارن (Symmetric)

- یا معمولی/کلید خصوصی/ تک کلیدی
 - فرستنده و گیرنده از یک کلید مشترک استفاده می کنند
 - تمام رمزنگاریهای کلاسیک از نوع متقارن هستند
 - تنها نوع رمزنگاری تا قبل از دهه ۷۰
-

مدل رمزگاری متقاض

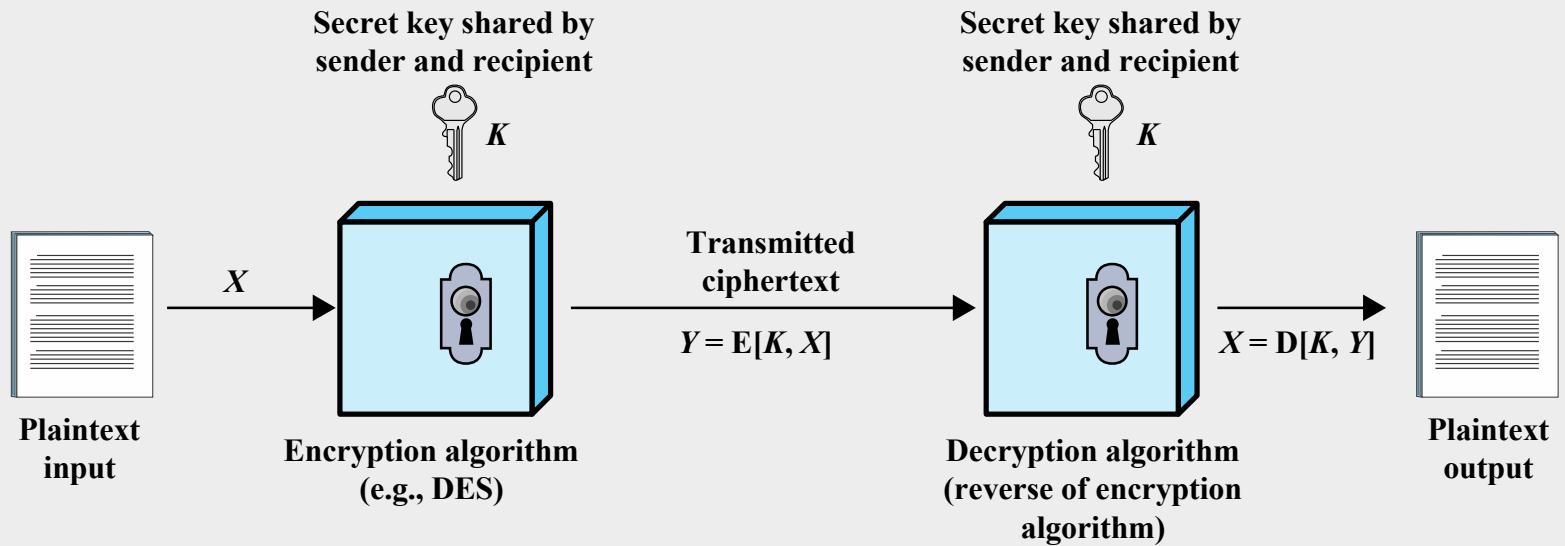

Figure 2.1 Simplified Model of Symmetric Encryption

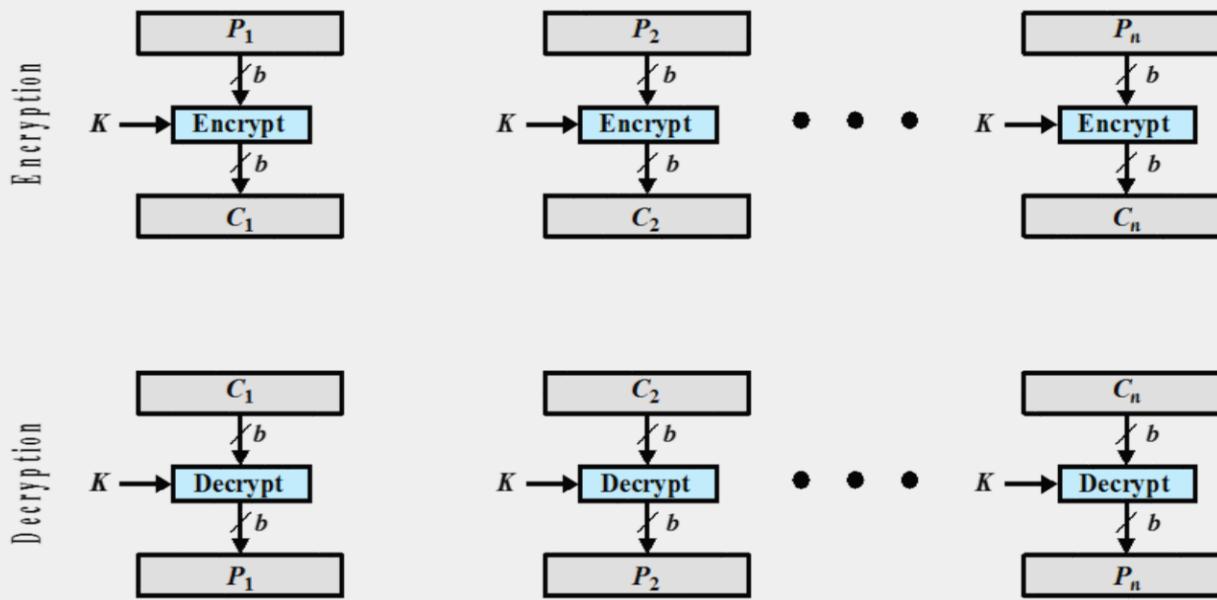
نیازمندیها

- دو نیازمندی برای استفاده امن از رمزنگاری متقارن:
 - یک الگوریتم رمزنگاری قوی
 - یک کلید سری که تنها فرستنده و گیرنده از آن آگاه هستند
- $$Y = E_K(X)$$
- $$X = D_K(Y)$$
- فرض بر آن است که الگوریتم برای همه مشخص است.
- بنابراین نیاز به یک کانال امن برای توزیع کلید است.

رمز نگاری

- می تواند توسط ابعاد زیر مشخص شود:
- نوع عملهای مورد استفاده برای رمز کردن
 - جایگزینی / تبدیل / ضرب
- تعداد کلیدهای مورد استفاده
 - یک کلید یا خصوصی / دو کلید یا عمومی
- روش پردازش متن واضح
 - بلوکی یا قطعه‌ای (Block cipher)
 - جریانی یا نهری یا دنباله‌ای (Stream cipher)

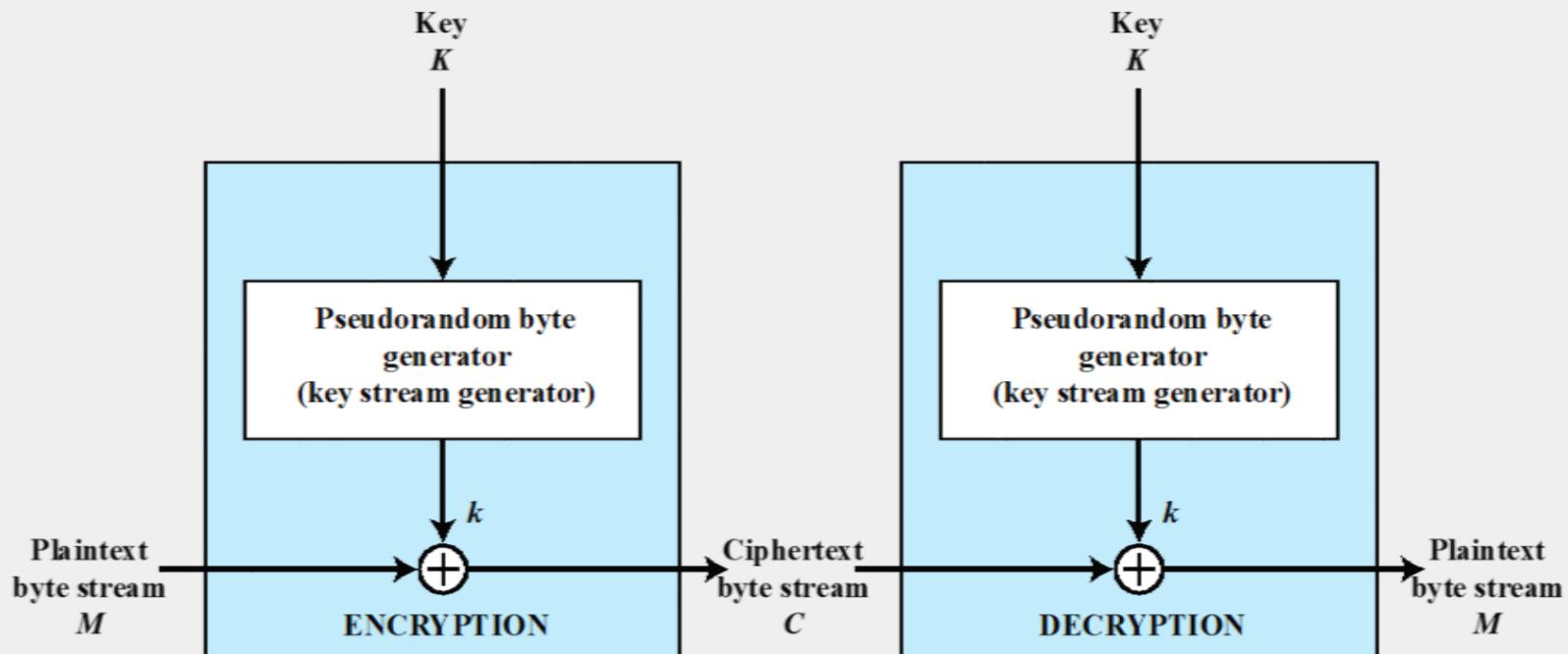
رمزنگاری بلوکی

(a) Block cipher encryption (electronic codebook mode)

رمزگاری جریانی

برای اینجا می‌خواهیم روشی را برای ایجاد کلید رمزنگاری دریابیم که می‌تواند هر دو کاربر را در میان خود را می‌گذارد.

(b) Stream encryption

Block & Stream Ciphers

Block Cipher

- Processes the input one block of elements at a time
- Produces an output block for each input block
- Can reuse keys
- More common

Stream Cipher

- Processes the input elements continuously
- Produces output one element at a time
- Primary advantage is that they are almost always faster and use far less code
- Encrypts plaintext one byte at a time
- Pseudorandom stream is one that is unpredictable without knowledge of the input key

انواع حملات تحلیل رمز نگاری

- ciphertext only
 - **only know algorithm / ciphertext**
- known plaintext
 - **know one or more plaintext & ciphertext pairs**
- chosen plaintext
 - **select plaintext and obtain ciphertext to attack cipher**
- chosen ciphertext
 - **select ciphertext and obtain plaintext to attack cipher**
- chosen text
 - **select either plaintext or ciphertext to en/decrypt to attack cipher**

أنواع حملات

- أنواع حملات وارده بر اساس امکانات تحلیلگر
- Cipher text Only : تحلیلگر تنها متن رمز شده را دارد.
 - Known Plaintext : تحلیلگر چند نمونه از متن اصلی و متن رمز شده متناظر با آن را دارد.
 - Chosen Plaintext : تحلیلگر می تواند الگوریتم رمز را بر روی مقدار زیادی از متن واضح اعمال نماید و متن رمز شده را ببیند.
- * در کلیه حالت فوق فرض شده است که **الگوریتم رمنگاری** بر **تحلیلگر روشن** است

انواع حملات تحلیل

Type of Attack	Known to Cryptanalyst
Ciphertext only	<ul style="list-style-type: none">•Encryption algorithm•Ciphertext to be decoded
Known plaintext	<ul style="list-style-type: none">•Encryption algorithm•Ciphertext to be decoded•One or more plaintext-ciphertext pairs formed with the secret key
Chosen plaintext	<ul style="list-style-type: none">•Encryption algorithm•Ciphertext to be decoded•Plaintext message chosen by cryptanalyst, together with its corresponding ciphertext generated with the secret key
Chosen ciphertext	<ul style="list-style-type: none">•Encryption algorithm•Ciphertext to be decoded•Purported ciphertext chosen by cryptanalyst, together with its corresponding decrypted plaintext generated with the secret key
Chosen text	<ul style="list-style-type: none">•Encryption algorithm•Ciphertext to be decoded•Plaintext message chosen by cryptanalyst, together with its corresponding ciphertext generated with the secret key•Purported ciphertext chosen by cryptanalyst, together with its corresponding decrypted plaintext generated with the secret key

جستجوی تمام حالات (Brute Force Search)

ابتداً ترین حمله

فرض بر این است که متن واضح قابل شناسایی است.

Key Size (bits)	Number of Alternative Keys	Time required at 1 encryption/ μ s	Time required at 10^6 encryptions/ μ s
32	$2^{32} = 4.3 \times 10^9$	$2^{31} \mu\text{s} = 35.8$ minutes	2.15 milliseconds
56	$2^{56} = 7.2 \times 10^{16}$	$2^{55} \mu\text{s} = 1142$ years	10.01 hours
128	$2^{128} = 3.4 \times 10^{38}$	$2^{127} \mu\text{s} = 5.4 \times 10^{24}$ years	5.4×10^{18} years
168	$2^{168} = 3.7 \times 10^{50}$	$2^{167} \mu\text{s} = 5.9 \times 10^{36}$ years	5.9×10^{30} years
26 characters (permutation)	$26! = 4 \times 10^{26}$	$2 \times 10^{26} \mu\text{s} = 6.4 \times 10^{12}$ years	6.4×10^6 years

دیگر تعاریف

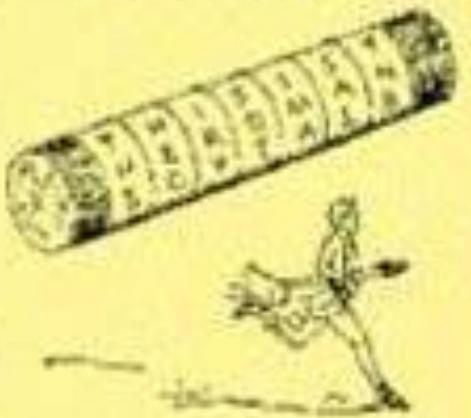
- **امنیت مطلق**
 - مستقل از قدرت محاسباتی در دسترس، متن رمز شده اطلاع کافی برای تعیین قطعی متن واضح ارائه نکند (و بنابراین الگوریتم رمز مستقل از مدت زمانی که دشمن در اختیار دارد قابل شکستن نباشد)
- **امنیت محاسباتی (یک یا هر دو شرط زیر)**
 - هزینه شکستن رمز بیش از ارزش اطلاعات رمز شده باشد
 - زمان مورد نیاز برای شکستن رمز از طول عمر مفید اطلاعات بیشتر باشد.

فهرست مطالب

- تعاریف
- رمزهای کلاسیک
- الگوریتمهای رمزهای متقارن و رمزهای قطعه ای
- استانداردهای رمزگذاری آمریکا
- الگوریتمهای دیگر رمزنگاری
- استفاده از رمزهای قطعه ای
- مدهای کاری رمزهای قطعه ای
- واژه نامه
- پیوست ۱: DES

رمزهای کلاسیک

Creative Commons

□ حدود پانصد سال پیش از میلاد مسیح برای انتقال اطلاعات نظامی از وسیله‌ای استفاده می‌کردند به نام **سکیتال**

□ این وسیله یک تکه چوب ساده بود که با پیچیدن کاغذ پاپیروس به دور آن، پیام رمز آشکار می‌شد. در این روش، هم فرستنده و هم گیرنده رمز باید دارای اسکلتیلی با قطر یکسان باشند.

رمزهای کلاسیک

- قبل از به فرآگیر شدن سیستم‌های کامپیوتری و به خصوص از زمان جنگ جهانی دوم مورد استفاده قرار می‌گرفتند.
- قبل از به وجود آمدن سیستم‌های کامپیوتری امروزی بصورت دستی انجام می‌شدند.
- مبتنی بر دو روش اصلی جایگشتی و جایگزینی است

بقایای کبوتر نامه بر جنگ جهانی دوم حاوی نامه رمز شده

PIGEON SERVICE

Лодки	HYPER	HYFSU	YASG
Буксыр	DHUR	CYSPN	MIAPK
Плав.	WTUNR	CHRNW	HJRAH
Навиг.	Нет	ONNSB	NUZL4
Лацота	RBQRH	DJFSM	TRZEH
Лихи	RAGHT	JFZCQ	FNUCTQ
Лодки	AQIRU	AOKHN	1525/6

10

HURP 40 TW 194
HURP 3795 76

NURC 3795 76

GCHO

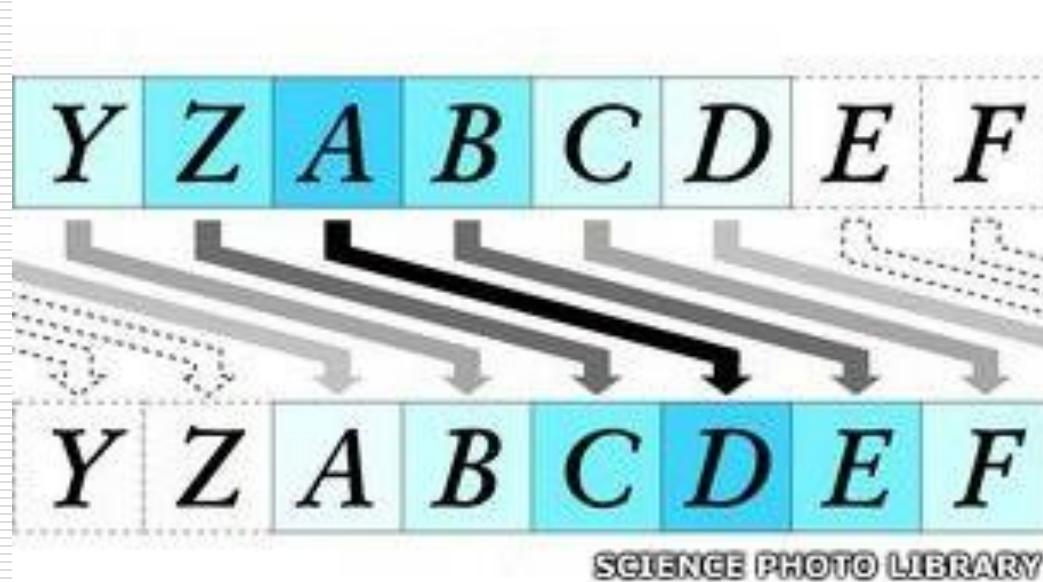
رمزهای کلاسیک

جايكشتنی

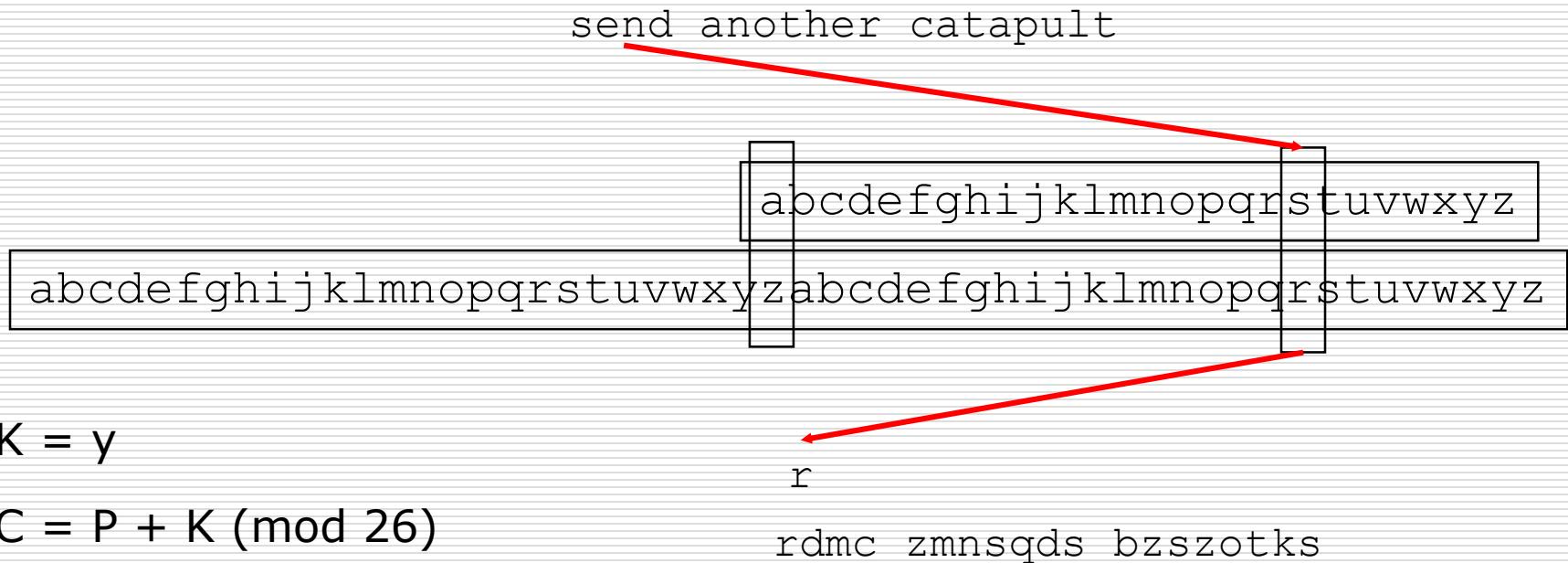
- جانشینی
- جانشینی یک حرف با حرف دیگر
- تک الفبایی
- چند الفبایی
- حملات شناخته شده با استفاده از:
- توزیع فرکانس‌ها
- تعداد رخدادها
- حروف مشابه و احتمال کلمات
- تحلیل pattern (الگوها)

- جابجایی بین حروف متن اصلی
- هدف در هم ریختگی بیشتر است
- شکست رمز سخت‌تر اما اگر یک **pattern** (الگو) آشکار شود، همه متن شکسته شده است.

رمز سزار

جانشینی (سزار) - رمز تک الفبایی

- تنها از یک فرمول جایگزینی مشابه فرمول فوق استفاده می شود
- به خاطر سپاری آنها آسان است
- مشاهده pattern ها به آسانی امکان پذیر است

رمز تک الفبایی

جانشینی چندالفایی

رمز چندالفایی

- استفاده از فرمول های جانشینی مختلف بصورت متوالی
 - منجر به کاهش **pattern** ها می شود
 - همچنان می توان از توزیع حروف برای شکست رمز استفاده کرد
-

جانشینی ۲۱۳

send another catapult

abcdefghijklmnopqrstuvwxyz

abcdefghijklmnopqrstuvwxyzabcdefghijklmnopqrstuvwxyz

abcdefghijklmnopqrstuvwxyz

abcdefghijklmnopqrstuvwxyzabcdefghijklmnopqrstuvwxyz

abcdefghijklmnopqrstuvwxyz

abcdefghijklmnopqrstuvwxyzabcdefghijklmnopqrstuvwxyz

Ufqf bqqukgs fcudrvov

جدول Vigenerه

- نوعی رمز جانشینی چند الفبایی محسوب می شود
- از یک ماتریس ۲۶ در ۲۶ و یک کلید برای رمزگذاری متن استفاده می شود
- حروف متوالی کلید، سطر ماتریس و حروف متوالی متن، ستون ماتریس را مشخص می کنند.
- کلید معمولاً یک کلمه چندحرفی است که تکرار می شود.

M = SEND ANOTHER CATAPULT

K = hail ceaser hail cease

C = zevo cro11vyciectudx

Enigma Machine

ماشین متحرکی برای رمزگاری و رمزگشایی **Enigma** □
استفاده از تعدادی روتور ماشین (الکتریکی-مکانیکی) ■

German military

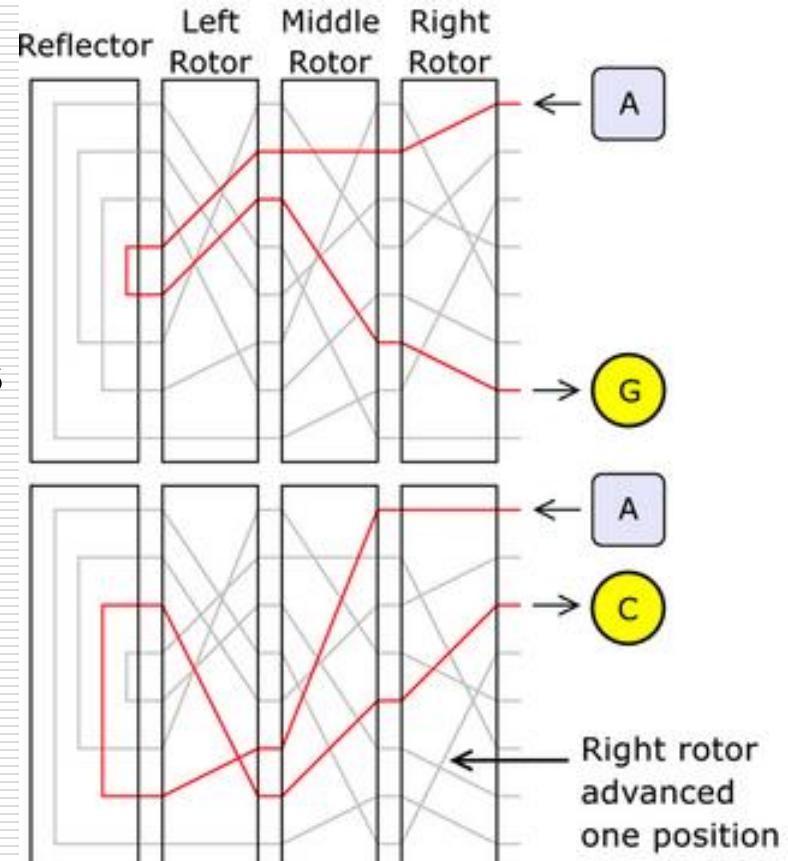
Japan commercial

Rotor Machines

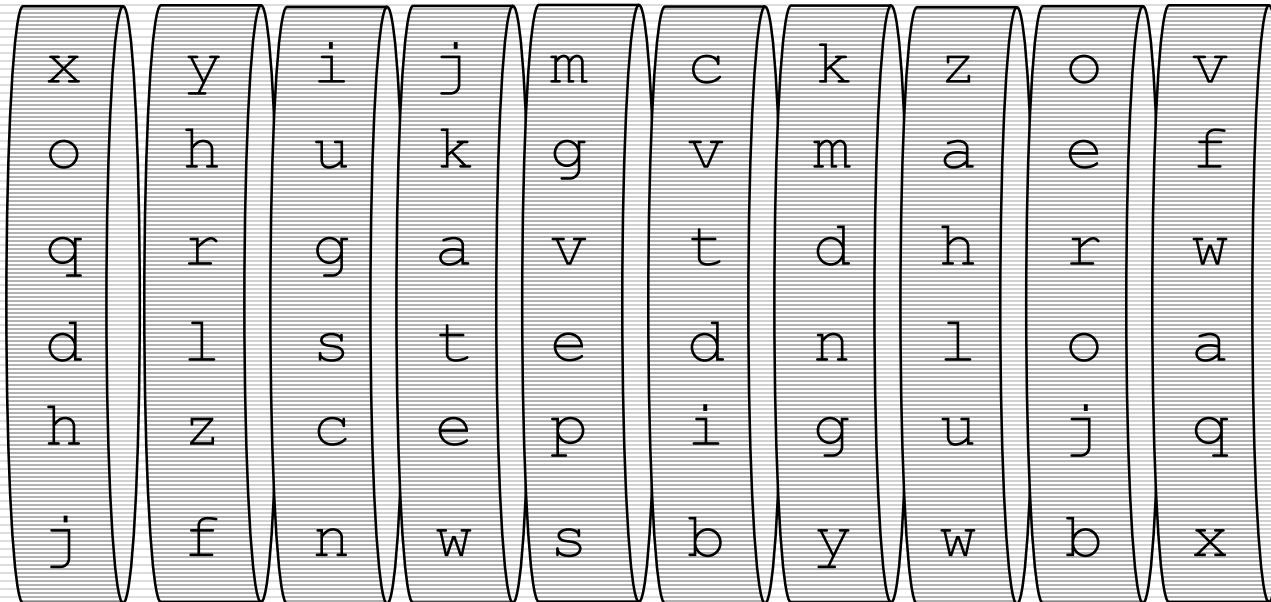
- ماشین روتر یک پیاده سازی الکترونیکی-مکانیکی از رمز چندالفایی محسوب می شود
- در این روش، داده ها از داخل تعدادی سیلندر که در مقابل هم قرار گرفته اند، عبور می کنند.
- به ازای هر حرف از ورودی، سیلندر اول به اندازه یک حرف می چرخد با یک دور گردش کامل هر روتر ، روتر بعدی به اندازه یک حرف جابجا می شود
- دوره تناوب ماشین روتر با افزایش تعداد روتراها افزایش می یابد(26ⁿ)
- آلمان ها اعتقاد داشتند که ماشین روتر طراحی شده توسط آنها، **Enigma**، غیرقابل شکست است، ولی متفقین توانستند رمز آن را کشف کند و بسیاری از اطلاعات سری آنها را فاش کند.

Enigma Machine

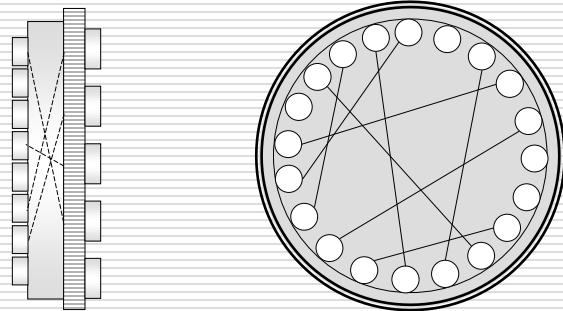
Enigma encryption for two consecutive letters — current is passed into set of rotors, around the reflector, and back out through the rotors again. Letter A encrypts differently with consecutive key presses, first to G, and then to C. This is because the right hand rotor has stepped, sending the signal on a completely different route.

Rotor Machines

Enigma - German Machine
had 3 rotors

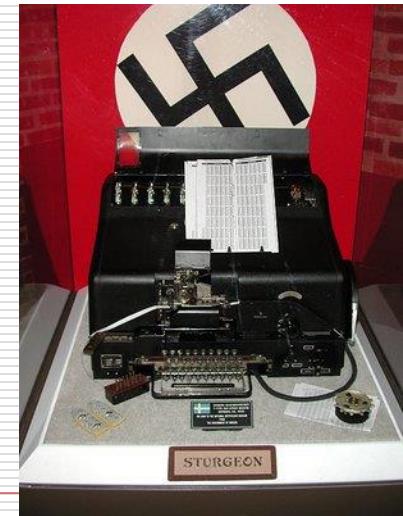

Enigma

ابزارهای رمزگاری در جنگ جهانی دوم

- A few here
 - Sigaba (*United States*)
 - Typex (*Britain*)
 - Lorenz cipher (*Germany*)
 - Geheimfernenschreiber (*Germany*)
- For more, see
 - <http://w1tp.com/enigma/>

رمز جایگشتی

- جایجایی حروف در متن اصلی بدون تغییر حروف الفبا
- با هدف ایجاد پراکندگی

امکان استفاده ترکیبی از آن با رمز جانشینی

- ایده اساسی مورداستفاده در رمزنگاری متقارن می باشد

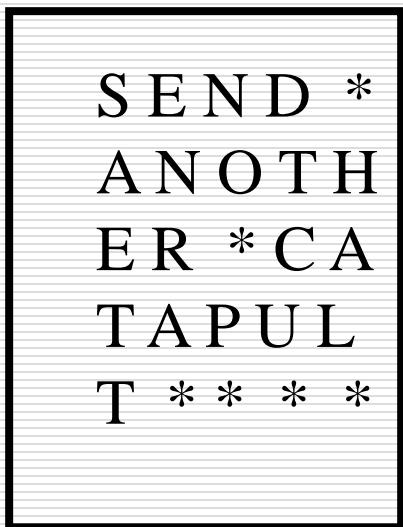
مثال (جایگشتی ستونی)

ایده : متن را بصورت سطّری بنویسیم و بصورت ستونی بخوانیم

• کلید : تعداد ستون‌ها (در اینجا ۵)

• کلید : می‌توان ترتیب نوشتن ستون‌ها را نیز تغییر داد.

= SAETTENRA*NO*P*DTCU**HAL*

تحلیل رمز

برائة - دار الكتب والوثائق الالكترونية - عمرو بن العاص

الله اكمل الله حكمه **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
سَلَامٌ عَلَى الْمُتَّقِينَ أَخْرِجَنَا مِنَ الظُّلْمِ إِلَيْكُمْ
مَنْ هُنَّ لَا يُؤْمِنُونَ بِأَنَّا أَنْذَرْنَاكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ
وَمَا كُنْتُمْ بِأَنْفُسِكُمْ بِغَيْرِ الْعَذَابِ أَنْذَرْنَاكُمْ
عَذَابًا مُّؤْمِنًا فَلَا تَدْرِي مَا يَأْتِي إِلَيْكُمْ فَإِذَا
أَنْذَرْنَاكُمْ مِمَّا كُنْتُمْ بِهِ تُكَفِّرُونَ

- در قرن سوم هجری، "ابویوسف الکندی"، یکی از دانشمندان جهان اسلام، نخستین کتاب درباره رمز را تالیف کرد.

الکندی که بیش از دویست جلد کتاب در علوم مختلف نوشته است، متولد کوفه بود و بیشتر به قصد رمزگشایی از قرآن کتابی نوشت به نام "رساله در کشف معما". او در این کتاب، رمزگشایی براساس میزان تکرار نشانه‌ها (بسامد یا فرکانس) را ابداع کرد. برای مثال پرکاربردترین حروف در عربی الف و لام هستند، اما بسامد حرف ج یکدهم آنهاست. بنابراین می‌توان از میزان تکرار نشانه‌ها، حروف را مشخص کرد.

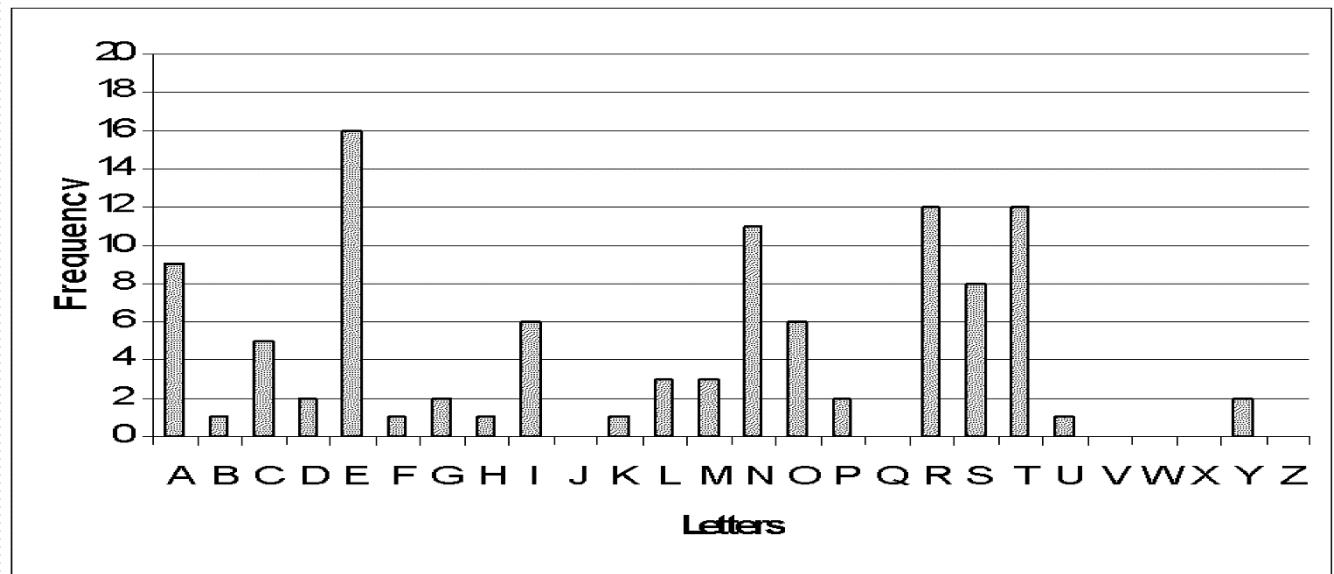
ایده‌های تحلیل رمز کلاسیک

- فراوانی حروف (etanos...)
- فراوانی ترکیبات حروف (th, nt)
- حروف (تشخیص) ابتدا و انتهای کلمه (th____, ____nt, ____gh)
- نظم موجود در الفبای زبان
- متند Kasiski : این روش بر مبنای یافتن الگوهای تکراری (عموماً سه حرفی) در متن رمز شده و پیدا کردن طول کلید مورداً استفاده استوار است.
- ایده : فاصله بین دو تکرار از الگوهای تکراری، باید حتماً بر طول کلید مورد استفاده بخشپذیر باشد.

Brute Force حملات

تحليل رمز كلاسيك (مثال)

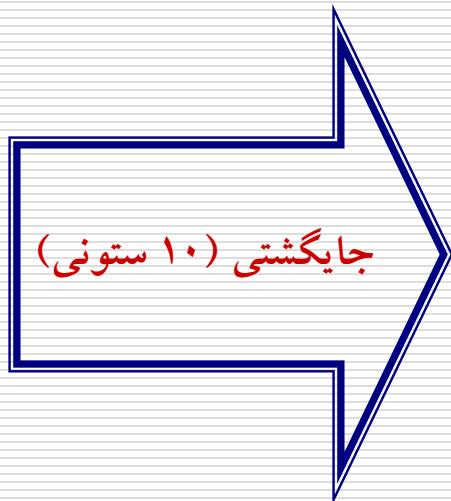
Aerial reconnaissance reports enemy reinforcements estimated at battalion strength entering your sector PD Clarke

فراوانی حروف متن اصلی

تحليل رمز كلاسيك(مثال)

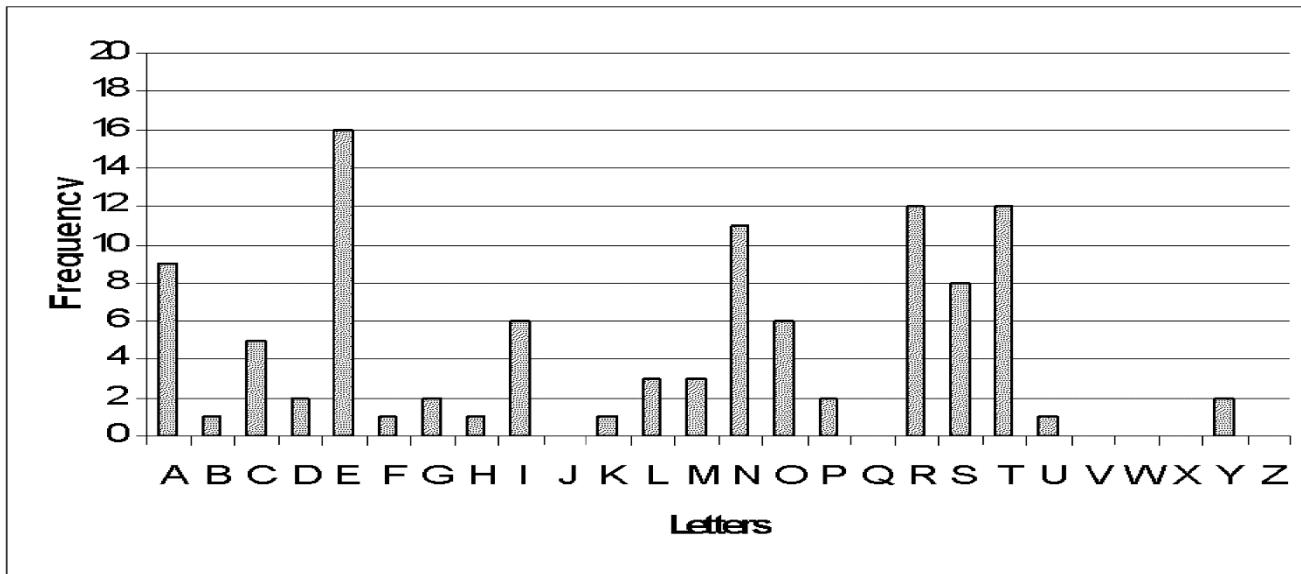
aerialreco
nnaisance
reportsene
myreinforc
ementsesti
matedatbat
talionstre
ngthenteri
ngyoursect
orPDClarke

ANRMEMTNNO
ENEYMAAGGR
RAPRETLTYP
IIOENEIHOD
ASRITDOEUC
LSTNSANNRL
RASFETSTSS
ENEOSBTEER
CCNRTARRCK
OEECITEITE

تحليل رمز كلاسيك(مثال)

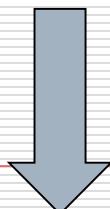
ANRMEMTNNOENEYMAAGGRRAPRETLTYPPIOENE
IHODASRITDOEUCLSTNSANNRLRASFETSTSSEN
EOSBTEERCCNRTARRCKOEECITEITE

فراوانی حروف متن رمز شده

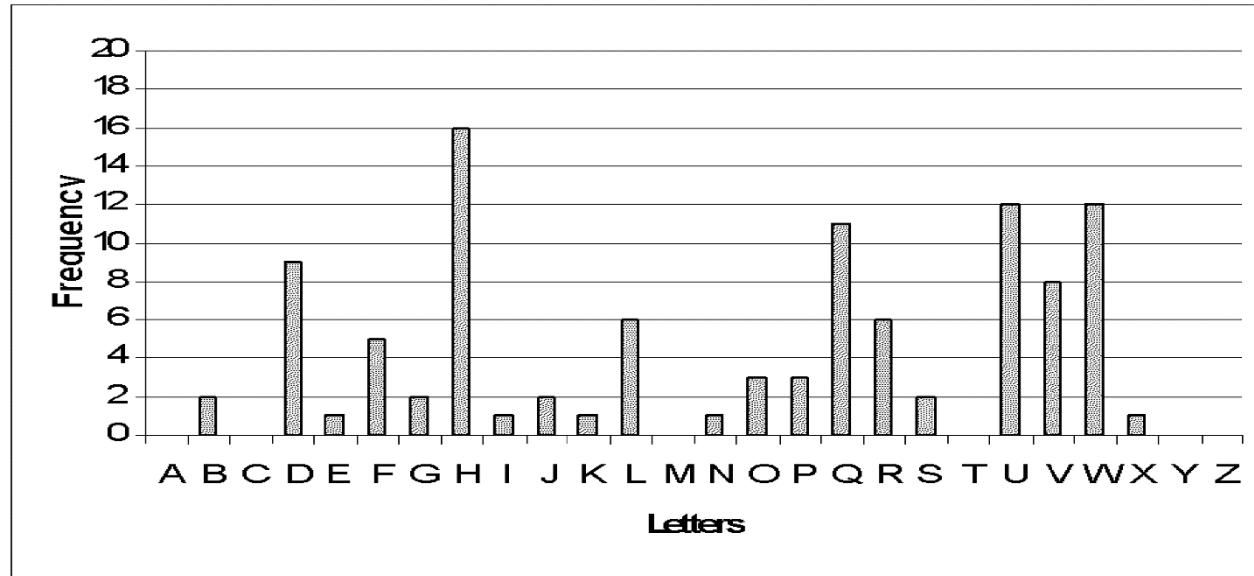
تحلیل رمز کلاسیک

- از مقایسه نمودارهای قبلی می توان فهمید در **رمزگاری جایگشتی** :
 - فراوانی حروف در متن رمزشده تفاوتی با فراوانی متن اصلی ندارد.
 - تحلیلگر نمی تواند از نمودارهای فراوانی استفاده کند.
- ولی در جایگزینی تک الفبایی این امکان وجود دارد(مطابق شکل اسلاید بعدی)
 - با مقایسه این نمودار با نمودار استاندارد فراوانی حروف، می توان تناظر احتمالی حروف را پیدا کرد.

تحليل رمز كلاسيك (مثال)

DHULDOUHF RQQLVVDQFH UHSRUWVHQHPBUH . . .

فراوانی حروف متن رمز شده (تك الفبايي)

فهرست مطالب

- تعاریف
- رمزهای کلاسیک
- الگوریتمهای رمزهای متقارن و رمزهای قطعه‌ای
- استانداردهای رمزگذاری آمریکا
- الگوریتمهای دیگر رمزگاری
- استفاده از رمزهای قطعه‌ای
- مدهای کاری رمزهای قطعه‌ای
- واژه نامه
- پیوست ۱ : DES

رمزگذاری کلاسیک-رمزگذاری مدرن

- روش‌های رمزگذاری مدرن، علاوه بر اعمال جابجایی و جایگشت از توابع ساده مانند **XOR** استفاده می‌شود.
- مجموعه اعمال فوق طی مراحل متوالی روی متن اولیه اعمال می‌شوند.
- تکنیک بکارگرفته شده در **Rotor Machine** ها الهام بخش روش‌های رمزگذاری مدرن بوده است

تابع رمزنگاری کامل (One-Time Pad)

- ایده : برای رمزکردن یک داده به طول n کلیدی به طول n هزینه کنیم.
- در این صورت به ازای هر M و C داریم:
$$P(M|C) = P(M)$$
- یعنی داشتن هر تعداد متن نمونه رمزشده کمکی به تحلیلگر نمی کند.
- امنیت این روش به تصادفی بودن کلید بستگی دارد.

تابع رمزنگاری کامل (One-Time Pad)

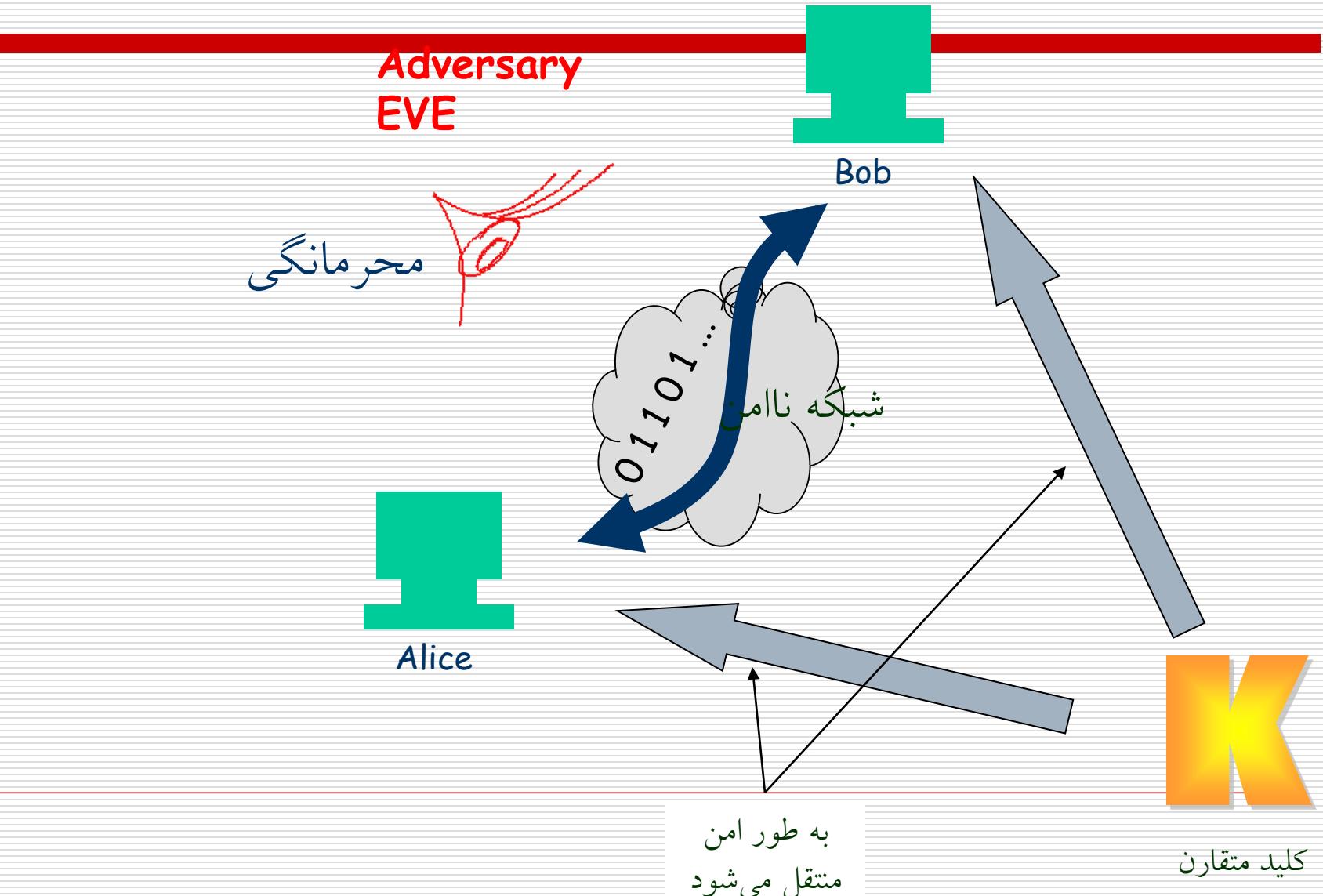
- در عمل استفاده از چنین روشی مقدور نیست
- تولید کلید تصادفی به حجم بالا از نظر عملی دشوار است.
- توزیع امن کلید : اگر بتوانیم کانال امنی برای توزیع کلیدی با این حجم پیدا کنیم، آیا بهتر نیست از همین کانال برای انتقال داده اصلی استفاده کنیم؟!
- در عمل از روش‌هایی استفاده می‌کنیم که شکستن رمز را برای تحلیلگر با توجه به تکنولوژیهای موجود و در زمان محدود غیرممکن سازد.

رمزنگاری متقارن

برای تبادل این
اطلاعات مخفی
نیاز به کانال امن
داریم. ☹

- دو طرف به دنبال برقراری ارتباط محترمانه هستند.
- ارتباط بر روی محیط ناامن انجام می‌ذیرد.
- طرفین پیامهای خود را رمز می‌کنند.
- در رمزنگاری متقارن، الگوریتمهای رمزنگاری آنها تابع اطلاعات مخفی است که فقط طرفین از آنها مطلع می‌باشند.

کلید مخفی

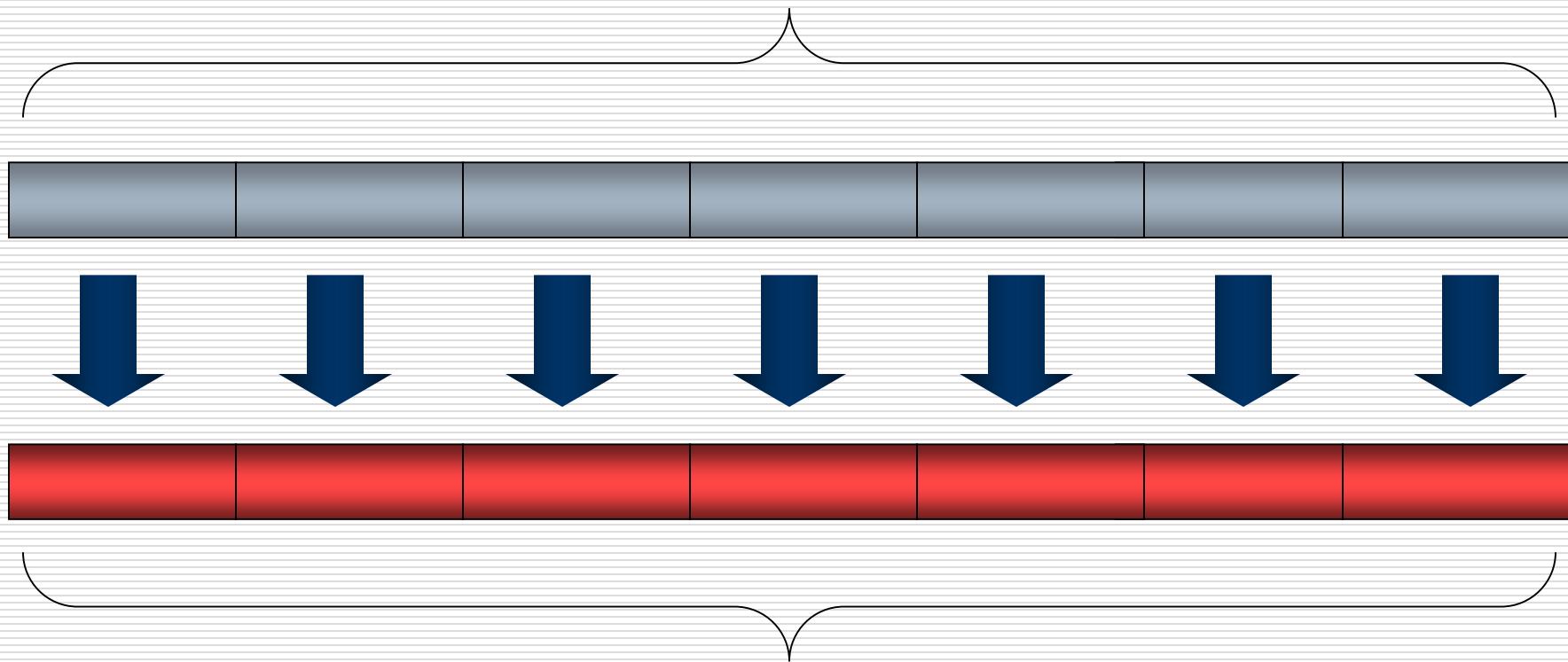

الگوریتمهای رمزهای متقارن

- رمزهای متقارن را می توان با دو روش عمدۀ تولید کرد
 - رمزهای قطعه‌ای
 - پردازش پیغام‌ها بصورت قطعه به قطعه
 - سایز متعارف مود استفاده برای قطعات ۶۴، ۱۲۸ یا ۲۵۶ بیتی است
 - رمزهای دنباله‌ای
 - پردازش پیغام‌ها بصورت پیوسته

رمزهای قطعه‌ای

متن واضح (تقسیم شده به قطعات)

قطعات خروجی

اصول رمزهای قطعه‌ای

- نگاشت قطعات متن واضح به قطعات متن رمزشده باید برگشت پذیر (یک به یک) باشد.
 - الگوریتم قطعات ورودی را در چند مرحله ساده و متوالی پردازش میکند. به این مراحل دور میگوییم.
 - هر دور عموماً مبتنی بر ترکیب اعمال ساده‌ای همچون جایگزینی و جایگشت استوار است.
-

استانداردهای رمزهای قطعه‌ای آمریکا

□ رمزهای قطعه‌ای استاندارد

■ استاندارد رمزگذاری داده DES

■ استاندارد رمزگذاری پیشرفته AES

□ تحت نظارت

National Institute of Science and Technology (NIST)

ساختار رمزهای فیستل

- معمولاً الگوریتمهای رمزنگاری از ساختاری تبعیت می کنند که توسط فیستل در سال ۱۹۷۳ در IBM پیشنهاد شد.
 - رمزهای فیستل به انتخاب پارامترهای زیر بستگی دارند
-

ساختار رمزهای فیستل

طول قطعه (بلوک)

طول کلید

تعداد دورها

الگوریتم تولید زیر کلیدها

■ هر چه پیچیده تر باشد، تحلیل هم سخت تر می شود.

سرعت رمزنگاری / رمزگشایی

تابع دور (Round function)

садگی تحلیل

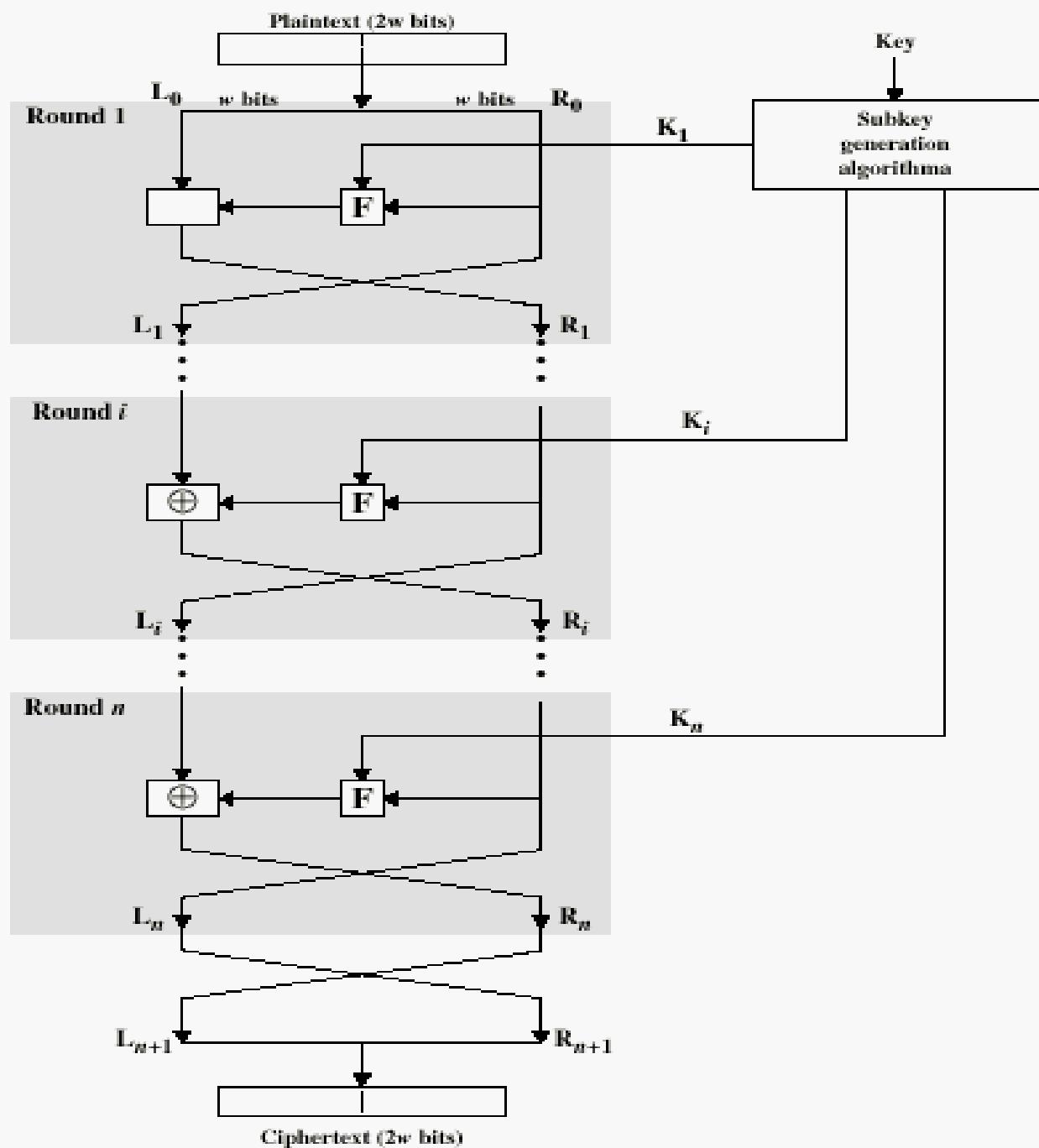

Figure 2.2 Classical Feistel Network

استاندارد رمزگذاری داده DES

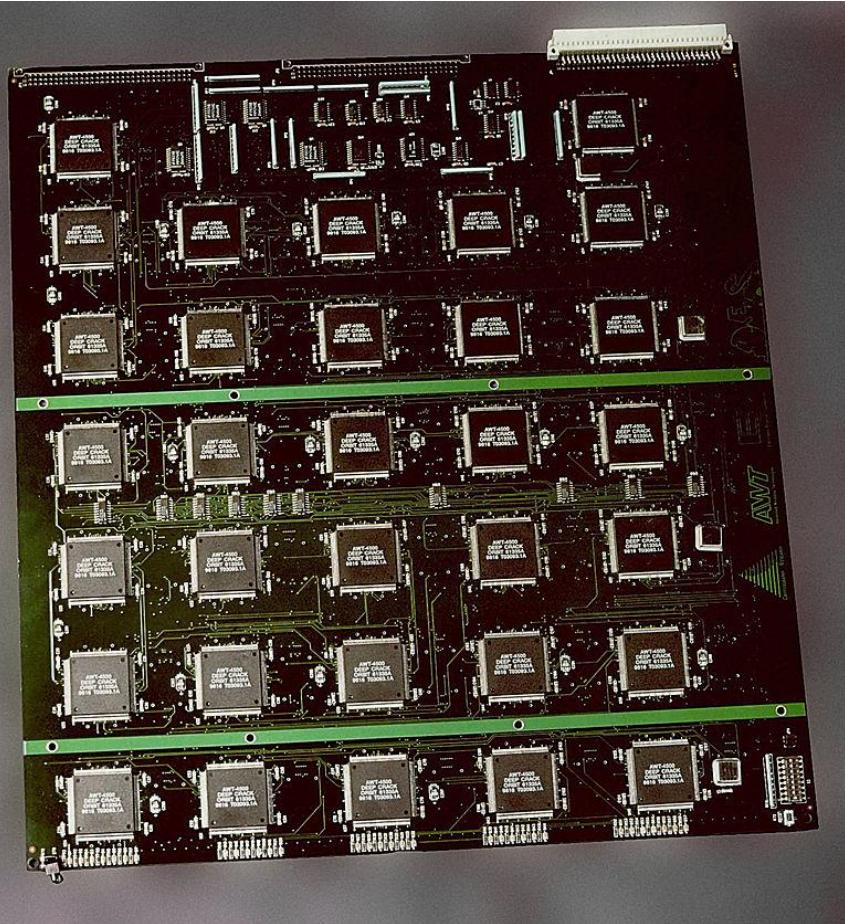
مرور

- در سال ۱۹۷۴ توسط **IBM** تولید شد.
- پس از انجام تغییراتی توسط **NSA**, در سال ۱۹۷۶ **NIST** آن را پذیرفت.
- اساس الگوریتم ترکیبی از عملیات جایگزینی و جایگشت می‌باشد.
- مشخصات:
 - طول کلید ۵۶ بیت
 - طول قطعه‌های ورودی و خروجی : ۶۴ بیت
 - تعداد دورها: ۱۶ دور
- الگوریتم‌های رمزگذاری و رمزگشایی عمومی هستند، ولی مبانی ریاضی و اصول طراحی آنها فاش نشد.
- در گذشته بسیار پر استفاده بود.
- نام دیگر آن **DEA** است. (الگوریتم به نام **DEA** و استاندارد مربوط به نام **DES**)

DES امن نیست!

- در ژانویه ۱۹۹۹ این الگوریتم توسط آزمون جامع فضای کلید در ۲۳ ساعت شکسته شد!
- بیش از ۱۰۰۰ کامپیوتر بر روی اینترنت هر یک بخش کوچکی از کار جستجو را انجام دادند.
- منظور از آزمون جامع فضای کلید همان جستجوی کامل کلید با استفاده از روش **Brute Force** می باشد.
- به الگوریتمهای امن تر با طول کلید بالاتر نیاز داریم.
- علاوه بر این DES طراحی شفاف و روشن ندارد.

DES Cracker

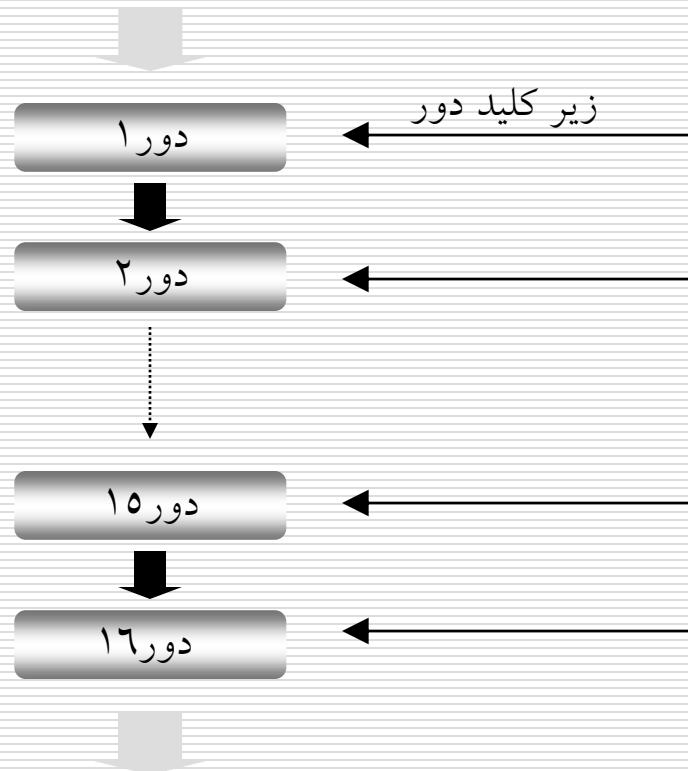

- در سال ۱۹۹۸ موسسه (EFF) مدار خاص حمله فضای جامع به DES را ساخت.
- دارای ۱۸۵۶ چیپ خاص منظوره
- قیمت کمتر از \$250,000
- در کمتر از ۵۶ ساعت DES شکسته شد.

استاندارد رمزگذاری داده DES

قطعه ۶۴ بیتی متن واضح

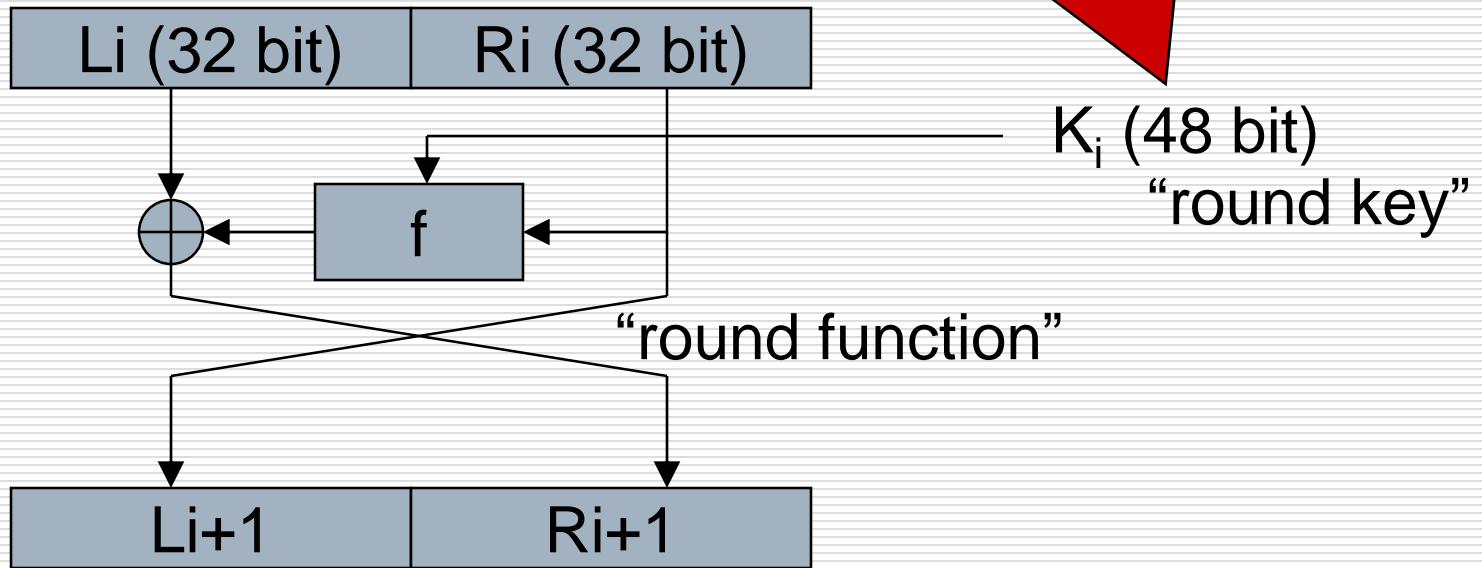
تولید زیر کلیدهای ۴۸
بیتی از کلید اصلی ۵۶
بیتی برای هر دور

قطعه ۶۴ بیتی متن رمزشده

کلید ۵۶ بیتی

یک دور از DES

توسط زمانبندی کلید
تولید می‌شود.

یک دور از DES

□ اعمال انجام شده در هر دور:

- $L_i = R_{i-1}$
- $R_i = L_{i-1} \text{ XOR } F(R_{i-1}, K_i)$

■ جزئیات بیشتر الگوریتم DES در پیوست ۱

DES میزان توانمندی

اندازه کلید □

۵۶ بیت دارای کل فضای حالت $2^{56} = 7.2 * 10^{16}$ ■

حمله آزمون جامع هرچند مشکل، ولی امکانپذیر است ■

آخرین گزارش ثبت شده در سال ۱۹۹۹ نشان از کشف کلید تنها در عرض ۲۲ ساعت داده اند! □

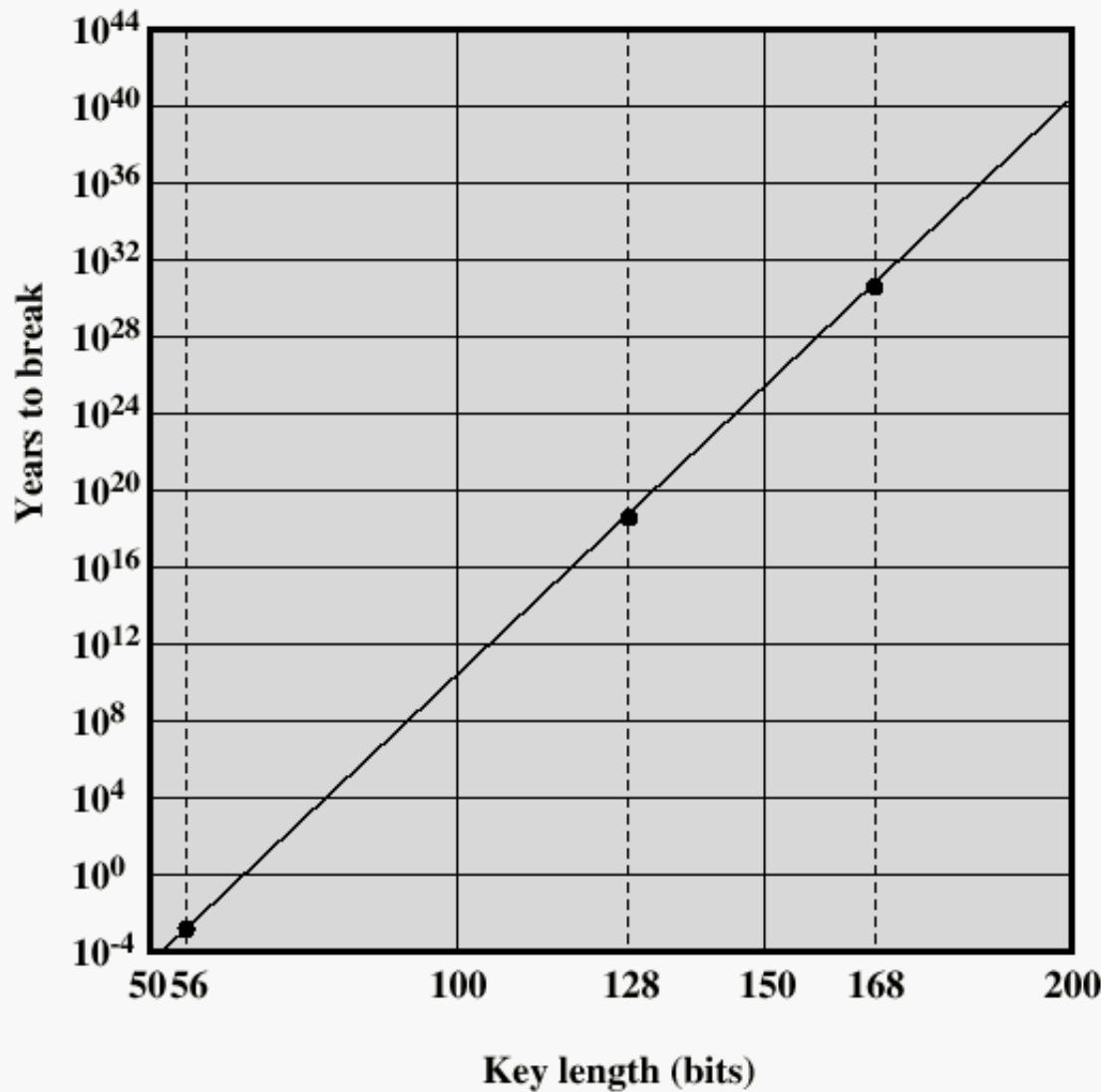
حمله زمانی □

پیاده سازی DES را مورد هدف قرار می دهند ■

الگوریتم برای ورودی های مختلف در زمانهای متفاوت پاسخ می دهد ■

بیشتر در کارتهای هوشمند مشکل زا می شوند ■

Time to break a code (10^6 decryptions/ μ s)

حمله تحلیلی به DES

- عموماً حملات آماری هستند
- از ساختار داخلی **DES** استفاده می کنند
 - تشخیص همه یا بعضی از بیتهاي کلید میانی
 - جستجوی کامل روی بقیه بیتها
- شامل
 - تحلیل تفاضلی
 - تحلیل خطی

فهرست مطالب

- تعاریف
- رمزهای کلاسیک
- الگوریتمهای رمزهای متقارن و رمزهای قطعه‌ای
- استانداردهای رمزگذاری آمریکا
- الگوریتمهای دیگر رمزنگاری
- استفاده از رمزهای قطعه‌ای
- مدهای کاری رمزهای قطعه‌ای
- واژه نامه
- پیوست ۱ : DES

TDEA یا 3DES

مسئله :

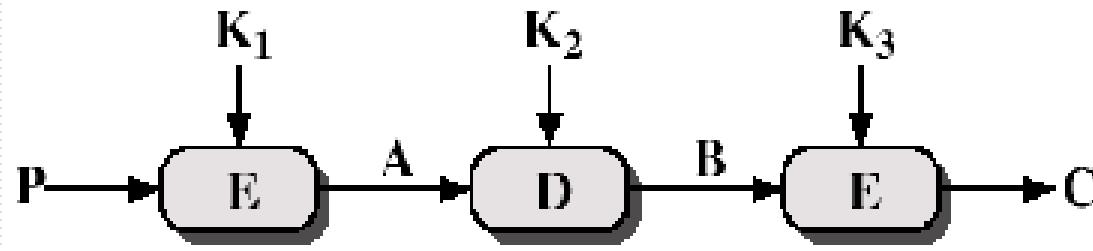
■ آسیب پذیری **DES** در مقابل حمله آزمون جامع

راه حل :

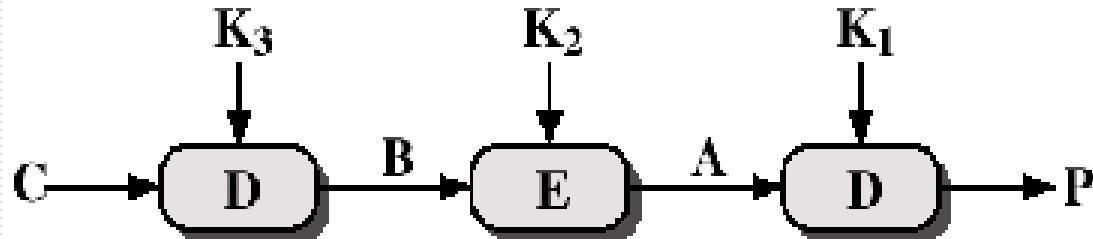
■ استفاده از الگوریتم های رمزنگاری دیگر

■ پیچیده کردن الگوریتم **DES** از طریق اضافه کردن مراحل رمزنگاری و افزایش طول کلید

TDEA ۽ 3DES

(a) Encryption

(b) Decryption

$$C = E_{K3}[D_{K2}[E_{K1}[P]]]$$

3DES

استفاده از الگوریتم **3DES** □

- از دو مرحله رمزنگاری و یک مرحله رمزگشایی با سه کلید مجزا استفاده می شود
- فضای کلید به ۱۶۸ بیت گسترش می یابد
- در صورت استفاده از یک کلید یکسان، **DES** با **3DES** مطابقت می کند
- نسبت به الگوریتمهای دیگر مانند **RC5** و **Blowfish** سرعت کمتری دارد
- تا کنون حمله ای علیه آن گزارش نشده است
- مشکل اصلی **3DES** و به طور کلی **DES** سختی پیاده سازی نرم افزاری و عدم کارآیی آن است.

AES استاندارد رمزگذاری پیشرفته

□ **NIST** در سال ۱۹۹۷ مسابقه ایی دو مرحله ایی برای طراحی استاندارد جدید برگزار کرد.

- تمام طراحی ها باید بر اساس اصول کاملاً روشن انجام شوند.
- سازمانهای دولتی آمریکا حق هیچ گونه دخالتی در طراحی الگوریتم ندارند. (خوشبختانه!)

□ در سال ۲۰۰۰ رایندال (**Rijndael**) به عنوان برنده اعلام شد

■ استاندارد جدید تحت عنوان استاندار رمزگذاری پیشرفته **AES** مورد قبول واقع شد.

AES فینالیست های مسابقه

- MARS**
- RC6**
- Rijndael**
- Serpent**
- Twofish**

منتخب!

مقاله زیر اطلاعات بیشتر درباره مقایسه فینالیست ها ارائه می دهد:

A Performance Comparison of the Five AES Finalists
B. Schneier and D. Whiting

مشخصات استاندارد رمزگذاری پیشرفته AES

- طول کلید ۱۲۸، ۱۹۲ و ۲۵۶ بیت
 - طول قطعه‌های ورودی و خروجی : ۱۲۸، ۱۹۲ و ۲۵۶ بیت
 - تعداد دورها به طول کلید و نیز طول قطعه بستگی دارد.
 - برای ۱۲۸ بیت: ۹ دور
-

مشخصات استاندارد رمزگذاری پیشرفته AES

- طول کلید ۱۲۸، ۱۹۲ و ۲۵۶ بیت
 - طول قطعه‌های ورودی و خروجی : ۱۲۸، ۱۹۲ و ۲۵۶ بیت
 - تعداد دورها به طول کلید و نیز طول قطعه بستگی دارد.
 - برای ۱۲۸ بیت: ۹ دور
-

نحوه کار AES-128

- الگوریتم زمان بندی کلید نقش تهیه کلید برای هر دور بر اساس کلید اصلی را بر عهده دارد.
 - متن واضح ۱۲۸ بیتی به شکل یک ماتریس حالت 4×4 در می آید.
 - هر درایه یک بایت از متن واضح را نشان می دهد
 - این ماتریس در انتهای مولد متن رمز است.
-

نحوه کار AES-128

- در هر دور ۴ عمل بر روی ماتریس حالت اعمال می‌شود.
- جایگزینی بایتها : جایگزینی درایه های ماتریس حالت با استفاده از یک **S-box**
- جابجایی سط्रی
- ترکیب ستونها: ترکیب خطی ستونها با استفاده از ضرب ماتریسی
- اضافه نمودن کلید دور: جمع مبنای دو ماتریس حالت با کلید دور

s-box

- نوعی تابع غیر خطی محسوب می شود
- توسط یک جدول پیاده سازی می شود.
- در آن مصالحه‌ای بین کارآیی و امنیت برقرار است:
 - جدول بزرگ: الگوریتم قویتر
 - جدول کوچک: پیاده سازی ساده تر
- ورودی تابع سطر و ستون درایه جدول را معین کرده و مقدار ذخیره شده در این درایه خروجی تابع است.

Rijndael

- مراحل انجام الگوریتم **Rijndael** را در قالب یک فلش بررسی می کنیم.

- از آدرس زیر قابل دریافت می باشد:
<http://www.esat.kuleuven.ac.be/~rijmen/rijndael/>

- فایل **Flash** باید در شاخه اسلاید قرار داشته باشد.

Rijndael

> press **Control + F** (full screen mode)
> use **Enter** key to advance
> use **Backspace** key to go backwards

AES امنیت

- کماکان در حال بررسی
- از لحاظ مقایسه با **DES**
- فرض کنید ماشینی وجود دارد که کلید **DES** را از طریق آزمون جامع در یک ثانیه باز یابی میکند، یعنی در هر ثانیه 2^{55} کلید را امتحان میکند. این ماشین کلید **AES** را در 149×10^{12} سال باز یابی مینماید.

مقایسه سه الگوریتم رمزگاری متقاض

	DES	Triple DES	AES
Plaintext block size (bits)	64	64	128
Ciphertext block size (bits)	64	64	128
Key size (bits)	56	112 or 168	128, 192, or 256

DES = Data Encryption Standard

AES = Advanced Encryption Standard

متوسط زمان جستجوی کامل فضای کلید

Key size (bits)	Cipher	Number of Alternative Keys	Time Required at 10^9 decryptions/s	Time Required at 10^{13} decryptions/s
56	DES	$2^{56} \approx 7.2 \times 10^{16}$	$2^{55} \text{ ns} = 1.125 \text{ years}$	1 hour
128	AES	$2^{128} \approx 3.4 \times 10^{38}$	$2^{127} \text{ ns} = 5.3 \times 10^{21}$ years	$5.3 \times 10^{17} \text{ years}$
168	Triple DES	$2^{168} \approx 3.7 \times 10^{50}$	$2^{167} \text{ ns} = 5.8 \times 10^{33}$ years	$5.8 \times 10^{29} \text{ years}$
192	AES	$2^{192} \approx 6.3 \times 10^{57}$	$2^{191} \text{ ns} = 9.8 \times 10^{40}$ years	$9.8 \times 10^{36} \text{ years}$
256	AES	$2^{256} \approx 1.2 \times 10^{77}$	$2^{255} \text{ ns} = 1.8 \times 10^{60}$ years	$1.8 \times 10^{56} \text{ years}$

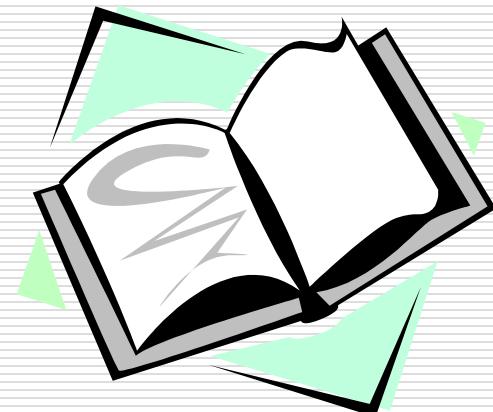
AES مطالعه مراجع

برای اطلاعات بیشتر به آدرس‌های زیر رجوع کنید.

<http://www.nist.gov/aes>

<http://www.esat.kuleuven.ac.be/~rijmen/rijndael>

L

مقایسه سرعت الگوریتم‌ها

Algorithm/Mode	Clocks/Byte	Setup time (mSec)
DES/CTR	54.7	15320
Twofish/CTR	29.4	14121
AES/CTR (128-bit key)	12.6	1277
RC6/CTR	17.3	5128

Source: <https://www.cryptopp.com/benchmarks.html>

فهرست مطالب

- تعاریف
- رمزهای کلاسیک
- الگوریتمهای رمزهای متقارن و رمزهای قطعه‌ای
- استانداردهای رمزگذاری آمریکا
- الگوریتمهای دیگر رمزنگاری
- استفاده از رمزهای قطعه‌ای
- مدهای کاری رمزهای قطعه‌ای
- واژه نامه
- پیوست ۱ : DES
- پیوست ۲ : 3DES, IDEA, Blowfish, RC5, CAST-128

استفاده از رمزهای قطعه‌ای

- رمزهای قطعه‌ای به طور مستقل امنیت زیادی را به ارمغان نمی‌آورند. بلکه باید در مدهای کاری مناسب مورد استفاده قرار گیرند

- رمزهای قطعه‌ای به عنوان اجزای سازنده الگوریتمهای رمز نگاری استفاده می‌شوند.

استفاده از رمزهای قطعه‌ای - ۲

- فرض کنیم یک رمز قطعه‌ای امن داریم. چگونه از آن برای رسیدن به اهداف خود بهره جوییم؟
- مساله اساسی: در برخی موارد علی‌رغم بهره برداری از عناصر مرغوب، کیفیت نهایی دلخواه نیست.
- مثال:
 - ساختمان ضعیف با وجود استفاده از مصالح قوی
 - پوشک نامرغوب با وجود استفاده از پارچه‌های مرغوب
 - غذای نا مناسب با وجود استفاده از مواد اولیه با کیفیت
- در ادامه خواهیم دید مدهای کاری که متن‌های مشابه را به متن‌های رمزشده یکسان تبدیل می‌کنند، امن نیستند. صرف نظر از رمز قطعه‌ای مورد استفاده!

وضعيت ايده آل

- ساختار الگوريتم رمز نگاري متقارن(مد کاري) به گونه اي باشد که قابلیت هاي عناصر سازنده خود (رمزهای قطعه ای) را به ارث بيرد.
- يعني با اطمینان از رمزهای قطعه ای، بتوانيم از الگوريتم رمز نگاري نيز مطمئن شويم.

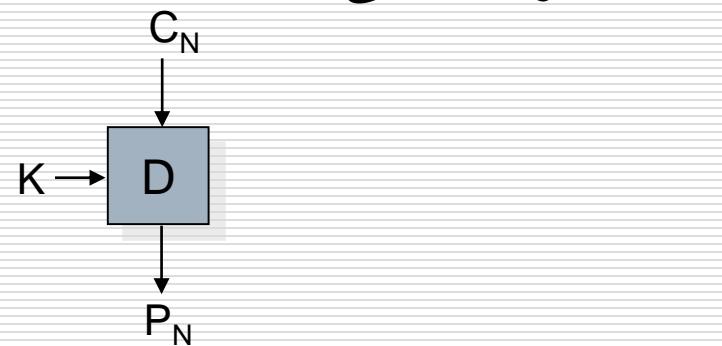
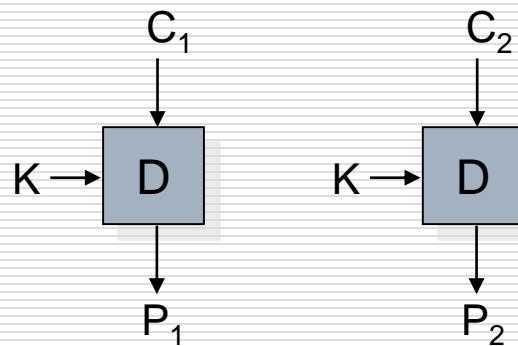
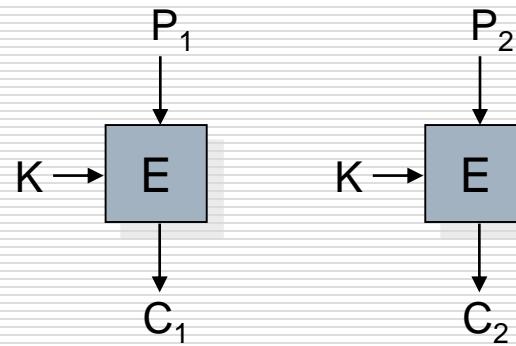
فهرست مطالب

- الگوریتمهای رمزهای متقارن و رمزهای قطعه ای
 - استانداردهای رمزگذاری آمریکا
 - الگوریتمهای دیگر رمزنگاری
 - استفاده از رمزهای قطعه ای
 - مدھای کاری رمزهای قطعه ای
 - لغت نامه
- پیوست ۱: DES**
IDEA, Blowfish, RC5, CAST-128
پیوست ۲:

مدھای کاری رمزهای قطعه ای

- امروزه مدھای کاری با توجه به امنیت قابل اثبات طراحی میشوند.
- مدھای کاری می توانند از رمزهای قطعه ای **CAST-128**, **DES**, **AES**, ... استفاده کنند
- برخی مدھای کاری پراهمیت عبارتند از :
 - **ECB: Electronic Code Book**
 - **CBC: Cipher Block Chaining**
 - **CTR: Counter Mode**
 - **CFB: Cipher Feed Back**
 - **OFB: Output Feed Back**

ECB مد کاری

بررسی مد کاری ECB

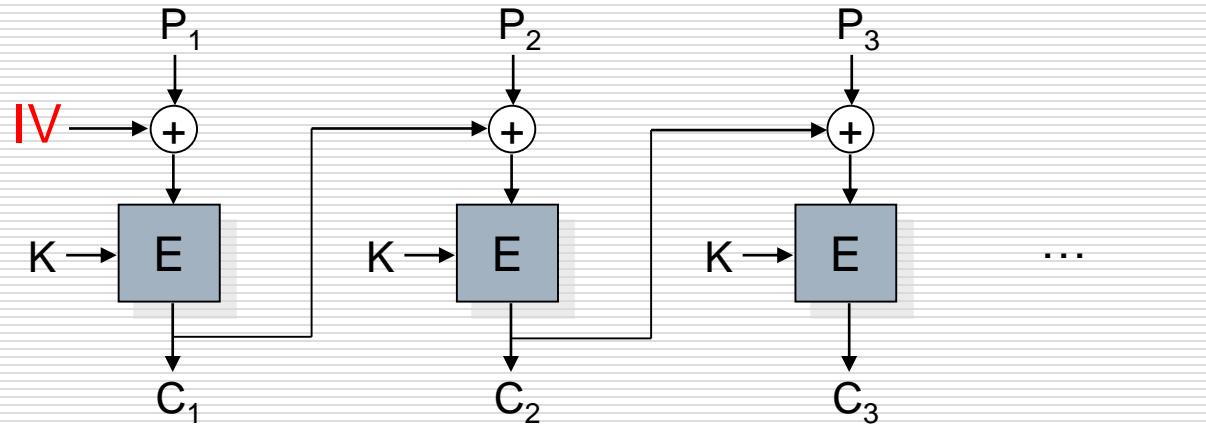
- اشکال اساسی: هر متن واضح به ازای کلید ثابت همیشه به یک متن رمز شده نگاشته می‌شود.
- دشمن میتواند دریابد که پیامهای یکسان ارسال شده اند.

این مد امن محسوب نمی‌شود حتی اگر از یک رمز قطعه‌ای قوی استفاده کنیم.

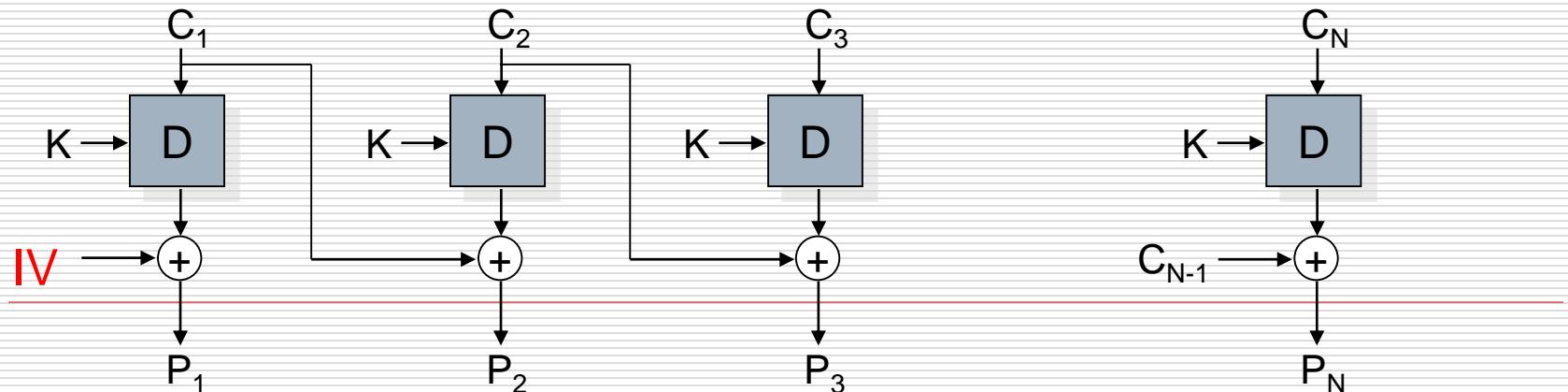
- مثالی از مواردی است که علی رغم بهره برداری از عناصر مرغوب، کیفیت نهايی دلخواه نیست.

CBC مد کاری

رمز نگاری:

رمز گشایی:

CBC مد کاری

- این مد از یک مقدار دهی اولیه تصادفی، **IV**، بهره میگیرد.
- مقدار **IV** در هر بار رمز نگاری به صورت تصادفی تغییر میکند.
- **IV** همراه با متن رمز شده ارسال میشود.
- **ECB IV** نیز باید بصورت رمز شده ارسال شود. برای اینکار می توان از مد کاری **ECB** استفاده کرد.
- در صورت ارسال **IV** به صورت متن واضح، تحلیلگر ممکن است بتواند با فرستادن **IV** جعلی منجر به تغییر پیغام واگشاپی شده در سمت گیرنده شود.
- هر متن واضح به ازاء کلید ثابت هر بار به یک متن رمز شده متفاوت نگاشته میشود (زیرا مقدار **IV** تغییر مینماید).

بررسی مد کاری CBC Cipher Block Chaining

ملزومات امنیتی:

- IV باید کاملاً غیر قابل پیش بینی باشد.

رمزنگاری:

- عملیات رمزنگاری قابل موازی سازی نیست.

مقدار IV و متن واضح باید در دسترس باشند.

رمزگشایی:

- عملیات رمزگشایی قابل موازی سازی است.

مقدار IV و متن رمزشده باید در دسترس باشند.

طول پیام:

- در برخی موارد ممکن است وادر به افزایش طول پیام بشویم.

طول پیام باید مضربی از طول قطعه باشد.

پیاده سازی:

- رمزگشایی و رمزنگاری، هر دو باید پیاده سازی شوند.

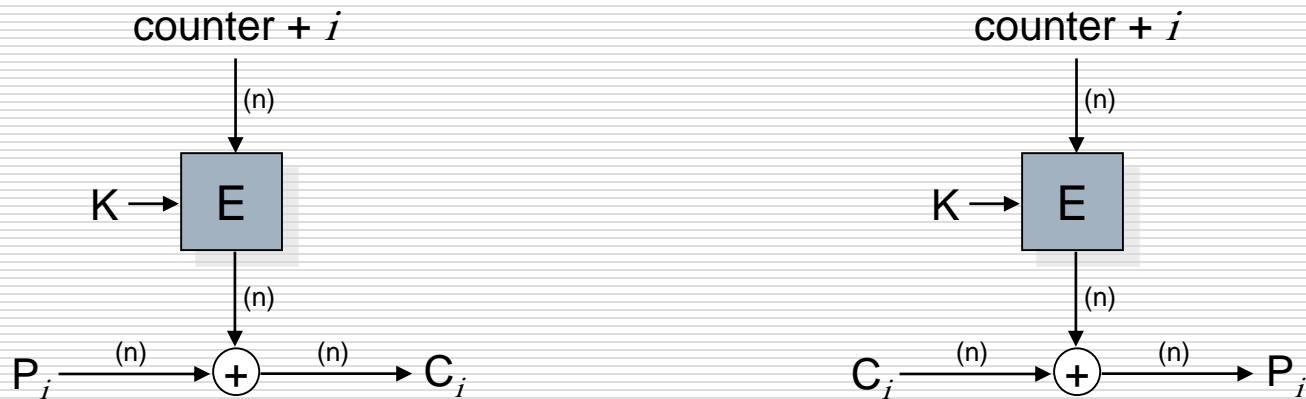
CTR مد کاری

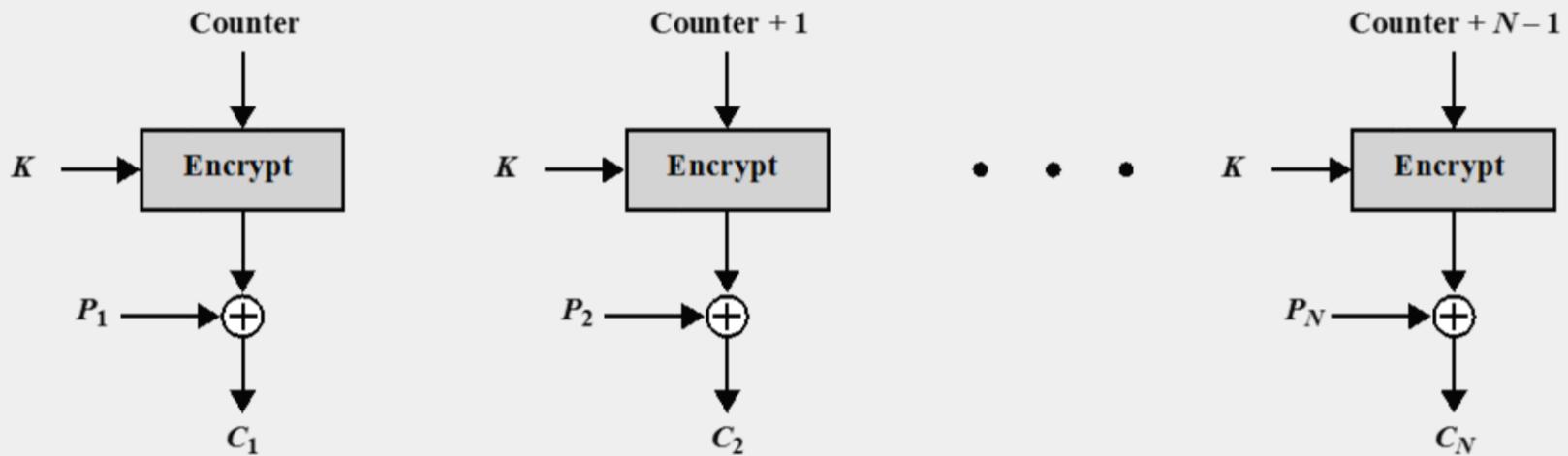
Counter-mode Encryption

□ رمز نگاری ↓

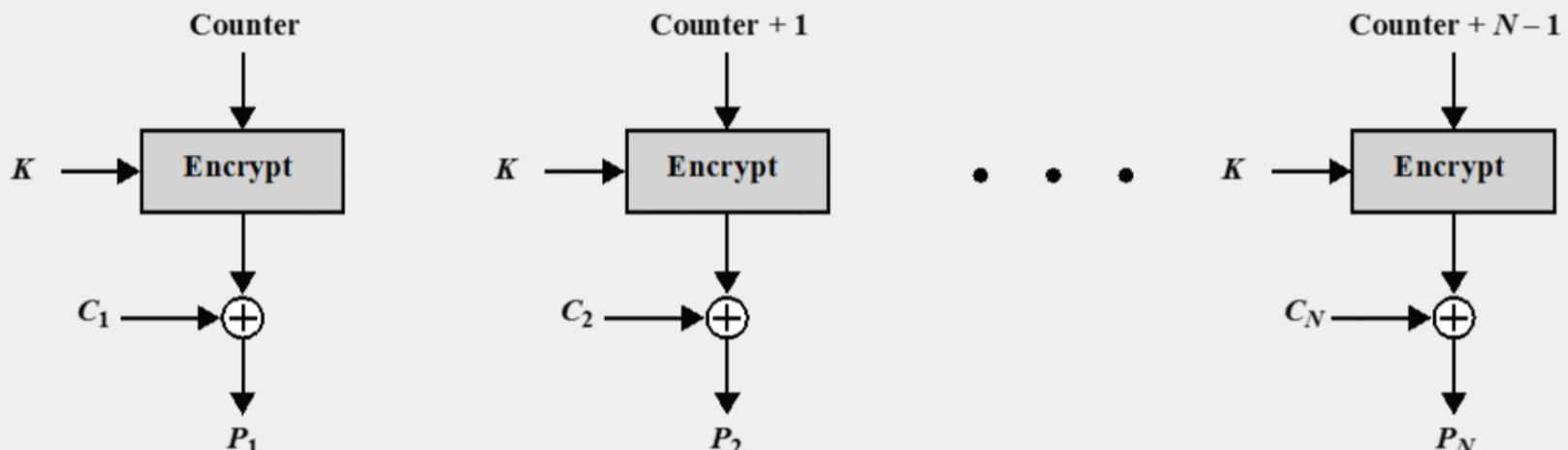
□ رمزگشایی ↓

□ شمارنده به طول بلاکهای مورنظر انتخاب شده و می تواند با مقدار اولیه صفر یا بصورت تصادفی انتخاب شود

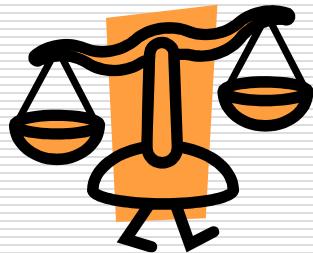
(a) Encryption

(b) Decryption

Figure 20.8 Counter (CTR) Mode

بررسی مذکاری CTR

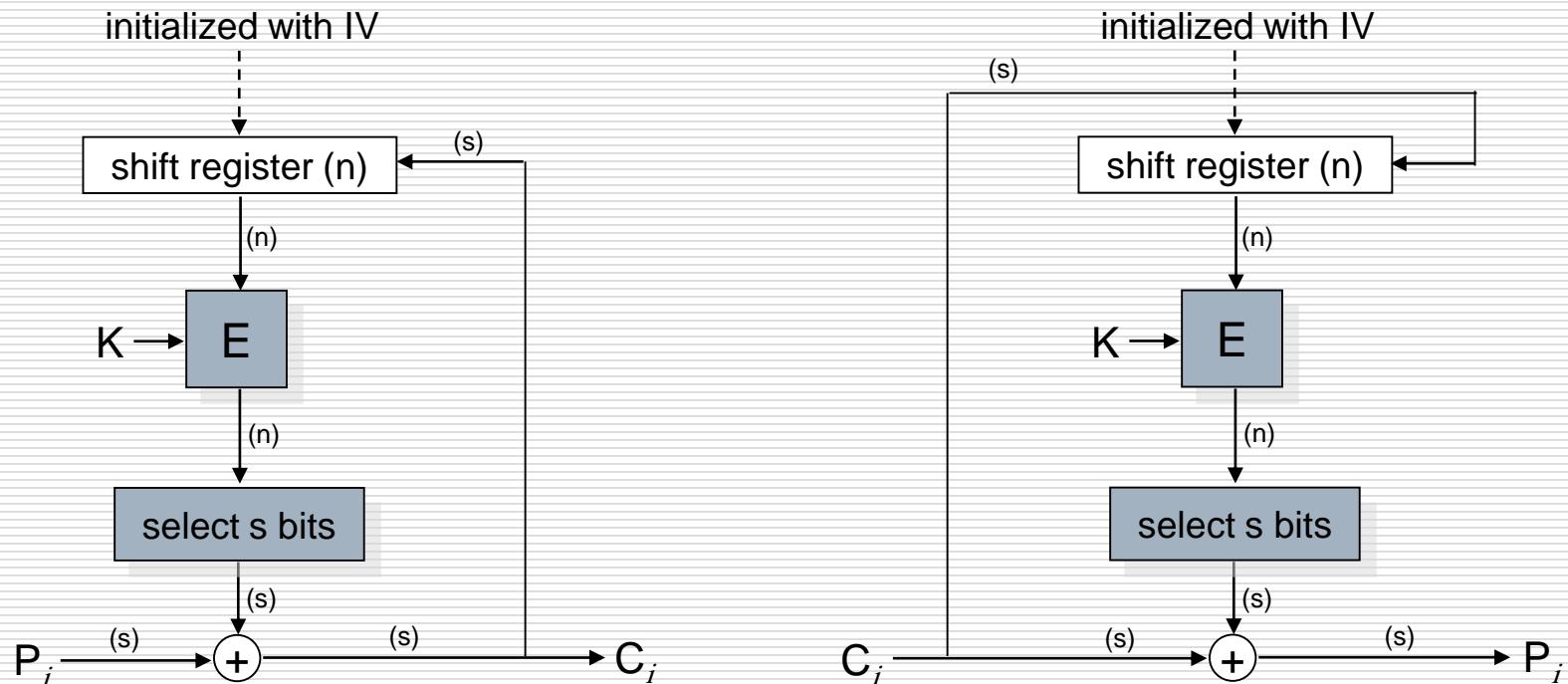
برای استفاده از رمز قطعه‌ای صرفاً مقدار شمارنده موردنیاز است.
می‌توان ابتدا مقدار $E_K(counter + i)$ را محاسبه نمود و سپس با رسیدن C_i متن نهایی را بازیابی کرد.

- ملزومات امنیتی:
 - مقادیر شمارنده، در بازه طول عمر کلید، باید مجزا باشند.
- رمزگاری:
 - عملیات رمزگاری قابل موازی سازی است.
 - برای عملیات رمزگاری نیازی به متن واضح نیست.
 - مقادیر شمارنده برای عملیات رمزگاری مورد نیاز است.
- رمزگشایی:
 - عملیات رمزگشایی قابل موازی سازی است.
 - برای عملیات رمزگشایی نیازی به متن رمز شده نیست.
 - مقادیر شمارنده برای عملیات رمزگاری مورد نیاز است.
- طول پیام:
 - هیچ گاه نیازی به افزایش طول پیام نداریم.
 - متن رمز شده میتواند هم طول با پیام کوتاه شود.
- پیاده سازی:
 - تنها رمز نگاری باید پیاده سازی شود.

CFB مد کاری

رمز نگاری ↓

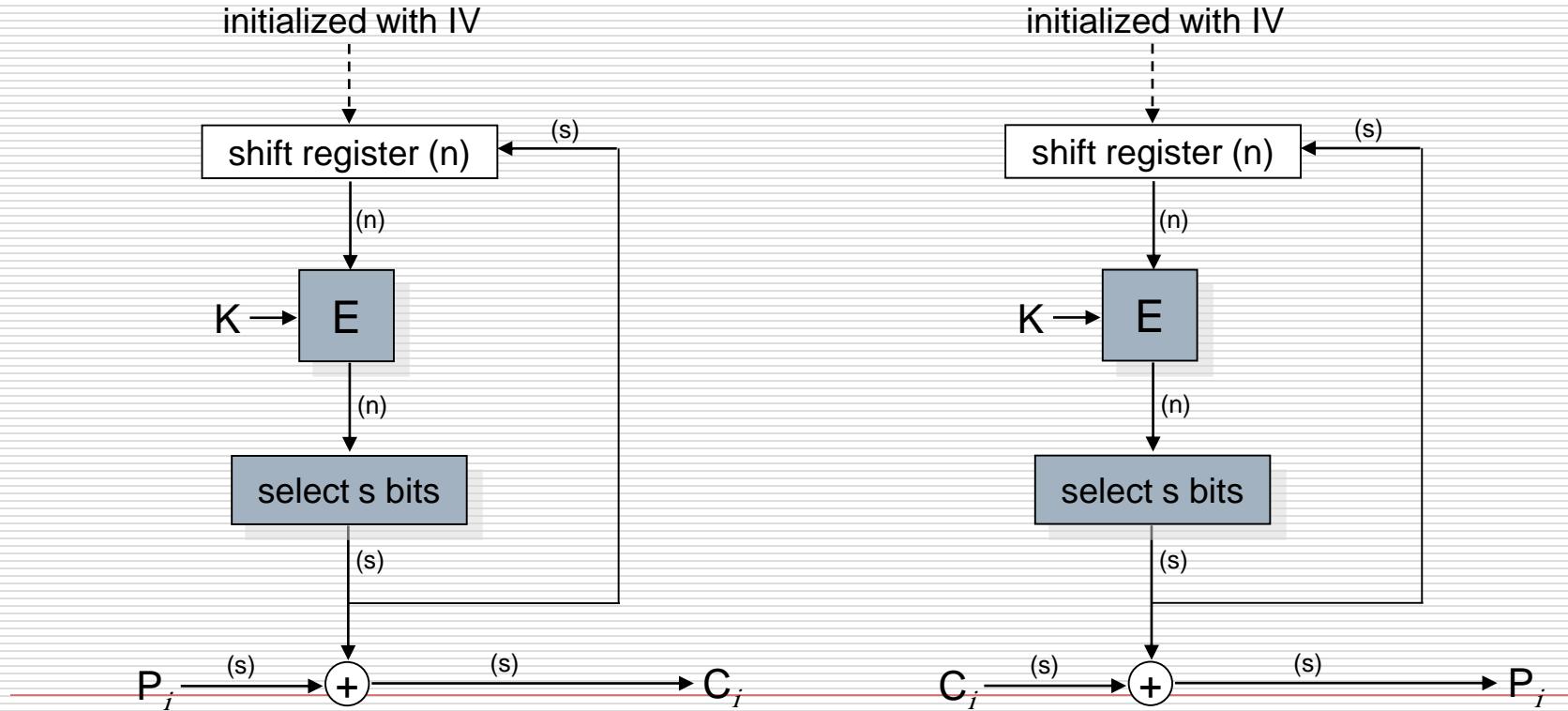
رمزگشایی ↓

OFB مددکاری

رمز نگاری

رمزگشایی

مقایسه OFB و CFB

موارد استفاده OFB و CFB

رمز جریانی

کاربردهای بی درنگ

عیب CFB:

انتشار خطای انتقال

OFB این عیب را برطرف می کند.

واژه نامه

Meet-in-the-Middle attack	حمله ملاقات در میانه
Round	دور
Symmetric Encryption Scheme	رمزنگاری متقارن
Stream Cipher	رمز جریانی / دنباله ای
Block Cipher	رمز قطعه ای
Symmetric Cipher	رمز متقارن
Key Schedule	زمان بندی کلید
plaintext	متن واضح
Confidentiality	محرومگی
parallelization	موازی سازی
MAC: Message authentication code	کد احراز اصالت پیام

Authentication	احراز هویت
Brute Force	آزمون جامع
AES	استاندارد رمزگذاری پیشرفته
DES	استاندارد رمزگذاری داده
Padding	افزایش طول پیام
Provable Security	امنیت قابل اثبات
Differential cryptanalysis	تحلیل تفاضلی
linear cryptanalysis	تحلیل خطی
Substitution	جایگزینی
Permutation	جایگشت
Side channel attack	حمله کانال جانبی
Timing Attack	حمله زمانی

پیوست ۱

جزئیات الگوریتم DES

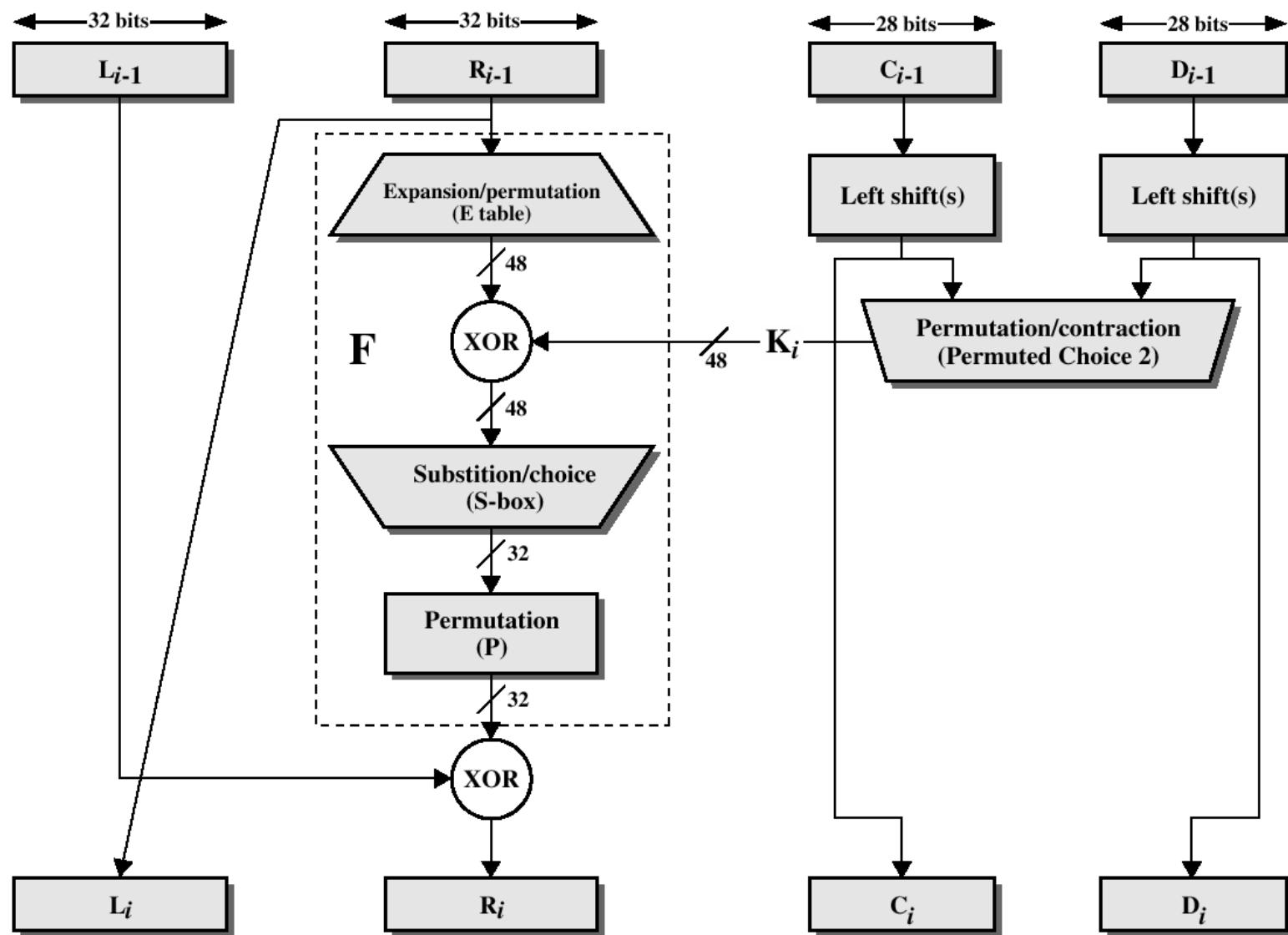
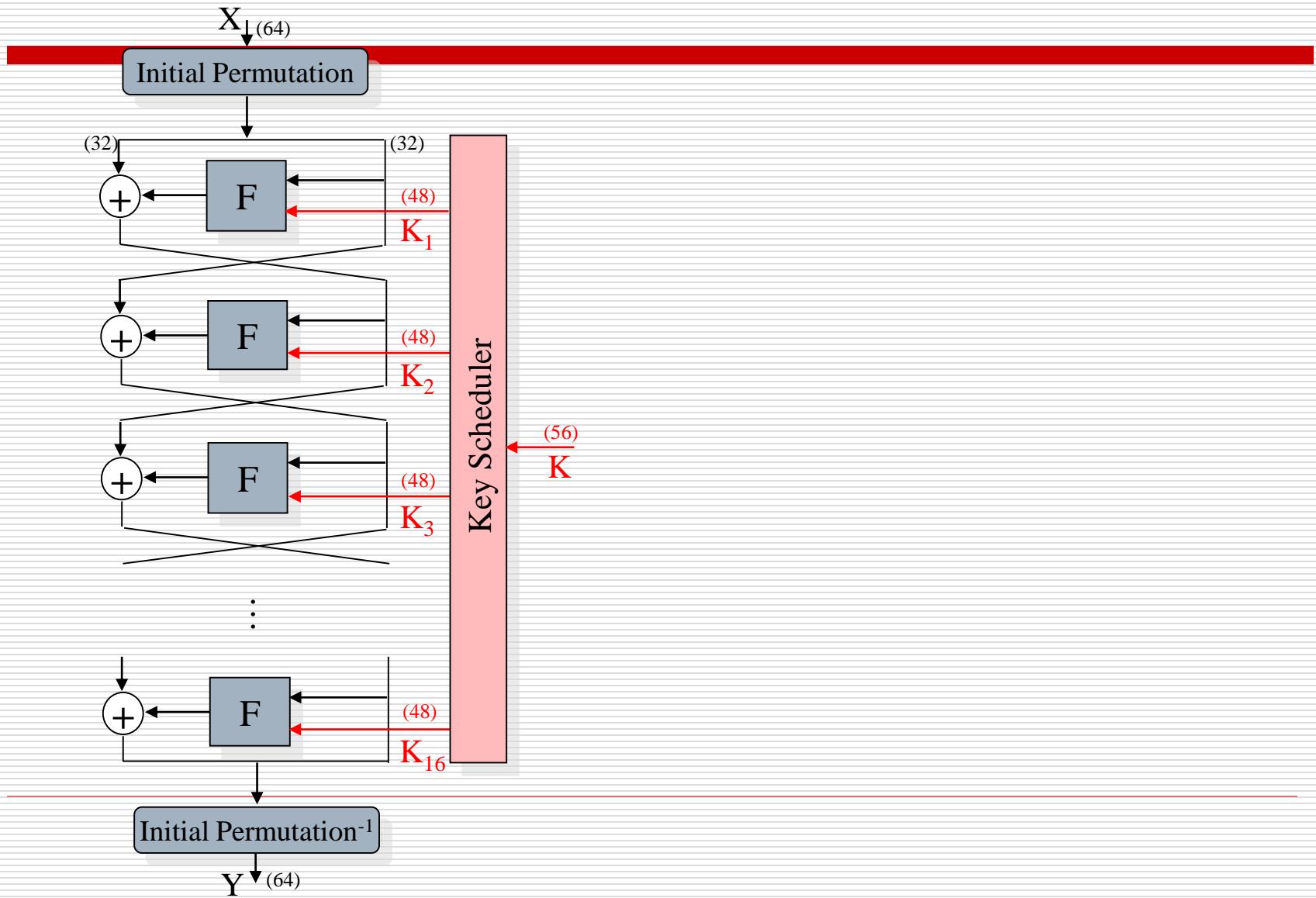
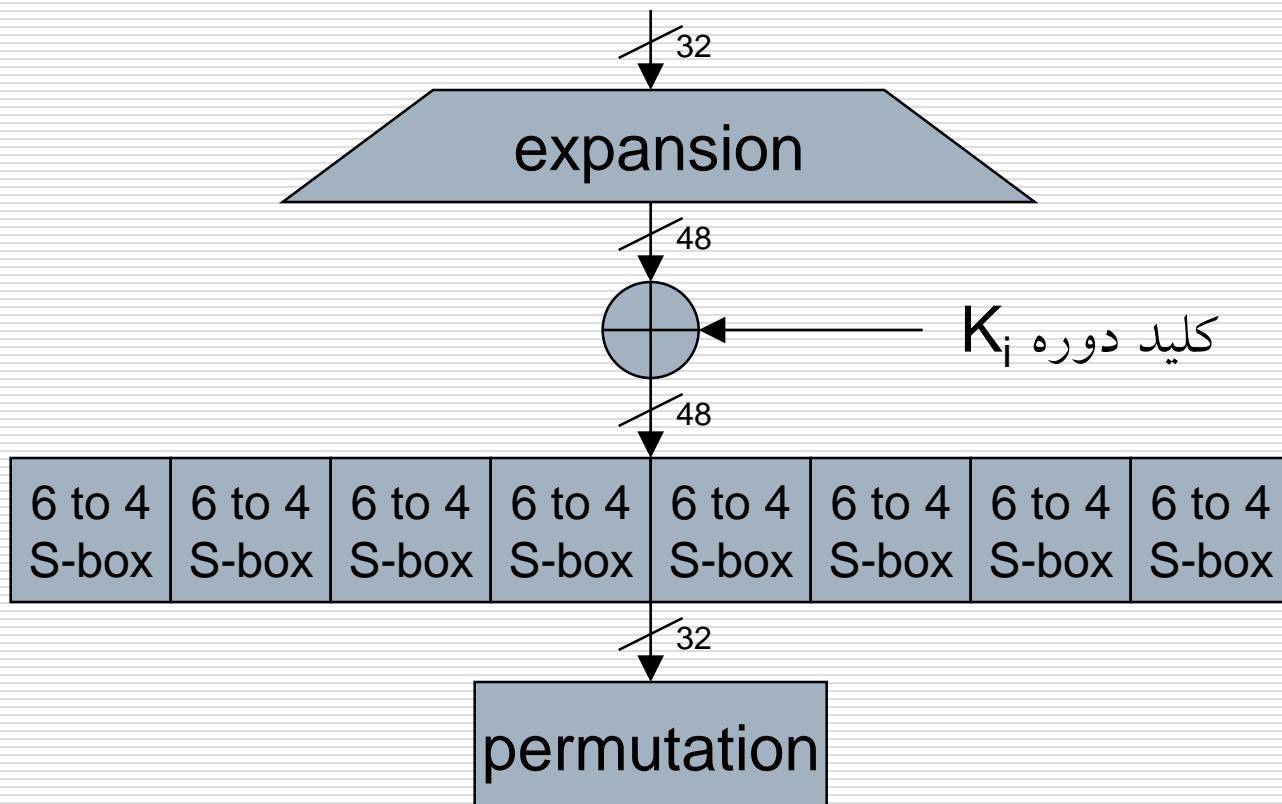

Figure 2.4 Single Round of DES Algorithm

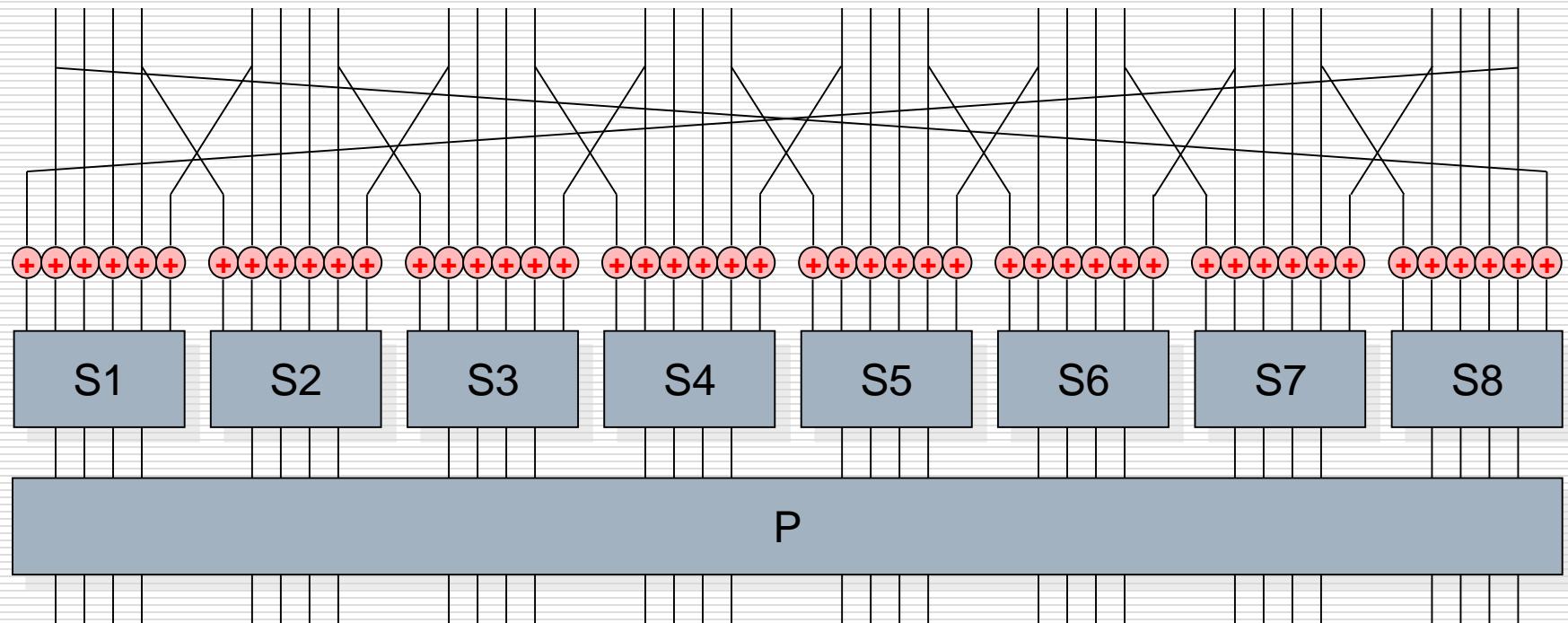
ساختار Feistel رمز DES

تابع دور DES

تابع دور DES

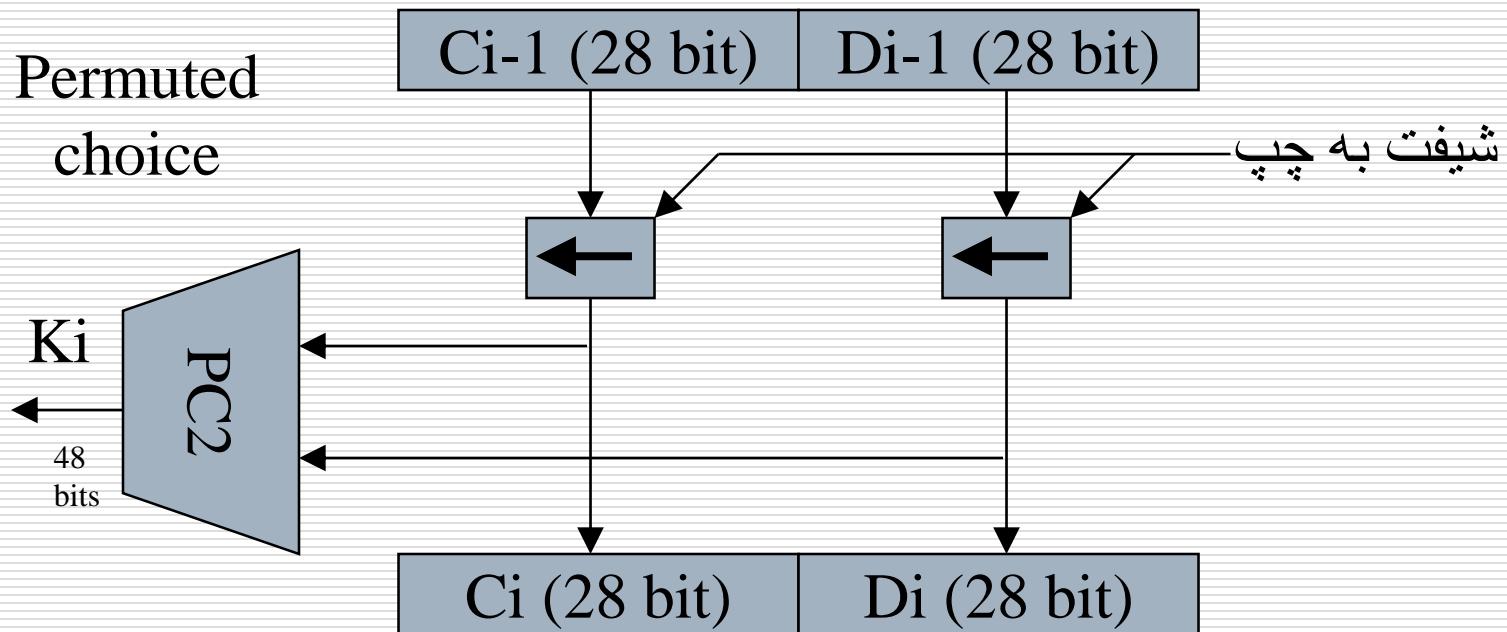
بررسی S-box در DES

- تنها بخش غیرخطی از الگوریتم **DES** می باشد
- غیرقابل برگشت می باشند
- اصول طراحی آنها سری است
- استفاده از ۸ **S-Box** که هریک ۶ بیت ورودی را به ۴ بیت خروجی تبدیل می کنند.
- بیتهاي ۱ و ۶ : انتخاب يکی از ۴ سطر ماتریس
- بیتهاي ۲ تا ۵ : انتخاب يکی از ۱۶ ستون ماتریس
- برگرداندن عدد موجود در آن خانه از ماتریس به عنوان خروجی
- در مجموع ۴۸ بیت ورودی از ۸ **S-Box** مختلف عبور می کنند و ۳۲ بیت بر می گردانند

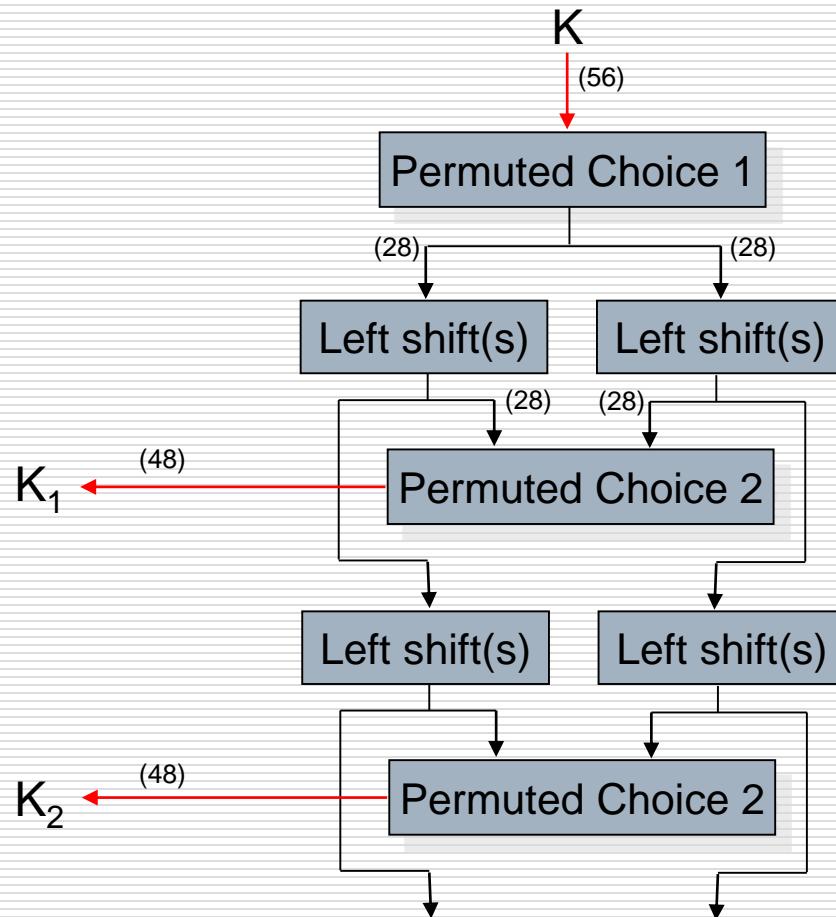
یک DES S-Box از

		شماره ستون															
شماره سطر ↓	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
0	14	4	13	1	2	15	11	8	3	10	6	12	5	9	0	7	
1	0	15	7	4	14	2	13	1	10	6	12	11	9	5	3	8	
2	4	1	14	8	13	6	2	11	15	12	9	7	3	10	5	0	
3	15	12	8	2	4	9	1	7	5	11	3	14	10	0	6	13	

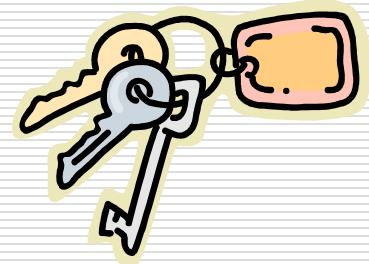
Key-schedule

زمانبندی کلید

□ هر بیت کلید حدوداً در ۱۴ دور از ۱۶ دور استفاده می‌شود.

تحليل تفاضلی و خطی DES

تحليل تفاضلی

- ارائه شده توسط **Murphy** و دیگران در سال ۱۹۹۰
- مبتنی بر اینکه تغییرات ورودی چگونه به تغییرات در خروجی منتقل می‌شوند
- نیاز به 2^{47} زوج **plaintext/ciphertext** انتخابی دارد

تحليل خطی

- ارائه شده توسط **Matsui** در سال ۱۹۹۱
- مبتنی بر یافتن یک تقریب خطی از تبدیلات انجام شده توسط **DES**
- نیاز به 2^{47} زوج **plaintext/ciphertext** انتخابی دارد

- این روشها در واقع آماری محسوب می‌شوند.
- این روشها هنوز به طور عملی امکان پذیر نیستند.
- جستجوی کامل ساده‌تر به نظر می‌رسد!

**پیوست ۲ – برخی الگوریتم های دیگر رمزنگاری:
IDEA, BLOWFISH, RC5, CAST-128**

الگوریتم IDEA

- ابداع شده توسط Lai و Messay در سال ۱۹۹۰
- سرعت بیشتر نسبت به DES (در پیاده سازی نرم افزاری)
- ویژگیها
 - طول کلید : ۱۲۸ بیت
 - طول بلاک : ۶۴ بیت
 - تعداد دورها : ۸ دور
 - انجام عملیات روی عملوندهای ۱۶ بیتی

تحلیل IDEA

- تا کنون هیچ حمله عملی علیه **IDEA** شناخته نشده است
- به نظر می رسد تا مدت‌ها نسبت به حملات امن باشد
- طول کلید ۱۲۸ بیتی حمله آزمون جامع را غیرممکن می کند(حداقل با تکنولوژیهای موجود)
- در **PGP** استفاده می شود.

الگوریتم Blowfish

- طراحی شده توسط Schneier در سال ۹۴/۱۹۹۳
- وجود پیاده سازی های پرسرعت روی پردازنده های ۳۲ بیتی
- فشردگی: نیاز به کمتر از 5^k حافظه
- پیاده سازی آسان
- تحلیل الگوریتم آسان
- طول کلید متغیر: درجه امنیت قابل تغییر است.

Blowfish ویژگیهای

- طول بلاک : ۶۴ بیت
- تعداد دورها : ۱۶ دور
- طول کلید متغیر : ۳۲ تا ۴۴۸ بیت
- تولید زیرکلید و **S-Box** های وابسته به کلید
- ۱۸ زیرکلید ۳۲ بیتی که در آرایه **P** ذخیره می شوند
- ۴ **S-Box** با اندازه **8*32** که در آرایه **S** ذخیره می شوند
- باز تولید کند زیرکلید ها : تولید زیرکلیدها به ۵۲۱ مرحله رمزنگاری احتیاج دارد

الگوریتم RC5

- انطباق با نرم افزارها و سخت افزارهای مختلف
- سرعت اجرای زیاد : عملیات روی کلمه ها انجام می شوند
- انطباق با پردازنده های با تعداد بیت‌های متفاوت
- طول بلاک متغیر
- طول کلید متغیر
- تعداد دورهای متغیر
- نیاز به حافظه کم
- طراحی و تحلیل الگوریتم ساده
- تعداد دورهای وابسته به داده : تحلیل رمز را مشکل می کند

الگوریتم CAST-128

- ابداع شده توسط **Tavares** و **Adams** در سال ۱۹۹۷
- طول کلید متغیر: از ۴۰ تا ۱۲۸ بیت (افزایش ۸ بیتی)
- تعداد دور: ۱۶ دور
- مشابه ساختار کلاسیک **Feistel** می باشد با دو تفاوت زیر:
 - در هر دور از دو زیرکلید استفاده می کند
 - تابع **F** به دور بستگی دارد
- در حال استفاده در **PGP** (امن سازی سرویس ایمیل)